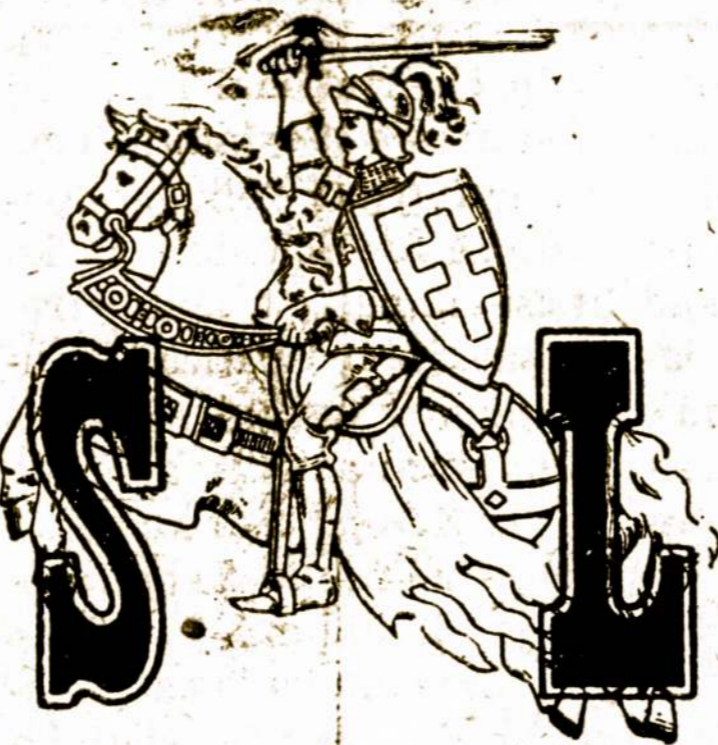


AMERIKOS LIETUVIS



THE LITHUANIAN AMERICAN

No. 28

PHONE PARK 6407.

WORCESTER, MASS. 12 d. Liepos (July), 1923 m.

KAINA 5 CENTAL.

Vol. IX.

NAUJAM LIETUVOS MINISTERIŲ GABINETUI VISAS SEIMAS IŠREIŠKĖ PASITIKĖJIMĄ, TIK VIENI SOCIAL-DEMOKRATAI SUSILAIKĖ.

Pilsudskis su Szeptickiu rengiasi į dvikovą. Turakai nuskandino grekų laivą. Anglijoje laivų krovėjų straikas. Ekskaizeris nenori Holandijai užsiimokėti taksus. Lenkai eisį pasibandyt su Danzigu. Murinai nenori kraustyti iš pietinių valstijų. Vokietijos prezidentas giria popiežiaus nuomonę.

LĪETUVOS GABINĖTAS SEIMO PRIPAŽINTAS.

Washington, D. C. (Liepos 2, 1923, L.I.B.). Naujasis Lietuvos ministerių gabinetas gavo vienbalsį Lietuvos seimo visų partijų ir mažumų pasitikėjimą. Social-demokratams susilaukė. Priemeras p. Galvanauskas išvažiavo į Paryžių (Paryžiuje dar neužbaigti reikalai su Klaipėda. Red.).

SZEPTICKIS IŠSAUKĖ PILSUDSKĮ Į DVIKOVĄ.

Varšava, Lenkijoje. Karės ministras Szeptickis išsaukes buvo į dvikovą buvusį Lenkijos vyriausį karvedį Pilsudskį, bet prezidentas Wojciechowski abu priešus perkalbėjo, ir taip viskas praslinko. Viskas prasidėjo iš to, kad ministras susirinkime dalyvaujant ir Pilsudskiui, ministras Szeptickis pasiūlė perorganizuoti kariūmenę. Pilsudskis manydamas, kad jo suorganizuota kariūmenė yra geriausia, išpludo ministrą, kuris nieko nelaukęs pašaukė savo priešą į dvikovą, paskirdamas sekundantais generolas Halerą ir generolas Gorzelski. Pilsudskis kis pasiskyrė du ištikimiausiu sau legijoninkus, bet kova ne įvyko kaip jau sakyt.

TURKŲ LAIMĖJIMAS LAUSANNOJ.

Lausanna, Šveicarijoje. Nuo seniai tęsusių tolimųjų rytų konferencija išėjo laimėjimu Turkijai. Visų sutikta ir galbut tuojau bus pasirašyta sutartis, sulyg kurios Turkija grįs į Europą, atgaus Konstantinopolį, ir Grikija turės padėt ginklą, kurį taip tankiai kilnojo prieš turkus. Dabar tik klausimas, ar Rusija sutiks su šiaja taika.

ANGLIJOJ LAIVŲ DARBININKŲ STRAIKAS.

London, Anglijoje. Visose priplaukose dėl nežinomos priežasties iškilo straikas laivų krovėjų ir todėl miestuose pradėjo jaustis badas. Kad neprileidus badą, visi ofisų darbininkai, kurie buvo paleisti vakacijoms, nuėjo dirbt prie laivų krovimo. Sakoma, kad straikas yra sukurstytas, kadangi darbininkų sutartis dar ne pasibaigus.

TURKAI NUSKANDINO GREKŲ LAIVĄ.

Sofia, Bulgarijoje. Čia parėjo žinia iš Konstantinopolio, kad prie Karfa-Burun, netoli Dardanielių ištiko di-

dis mušis tarpe grekų ir turkų. Po kelių valandų kovos abiejose pusėse krito daug negyvų. Mušis atsinaujino, kuomet grekai mėgino išsodinti ant kranto regimantą savo kariūmenę. Turkiškas torpėdinis laivas paskandino grekų laivą su visais atgabentais kariiviais.

SUSIKIRTO VALSTIJA SU KOMPANIJA.

Hartford, Conn. Čia prasidėjo kivičiai tarpe valstijos valdžios ir telgrafo kompanijos, kuomet ši pastaroji atsisakė užmokėti taksus valstijai pirmiau, kol valdžia jai atlygins už siuntinį telegramų per Connecticut valstiją į Francuziją laike karės, kuomet užrubežių ministeriu buvo W. J. Bryan. Yra persiusta 137 mylios, už ką reikalaujama pusantro milijono doliarų, gi valdžia iš kompanijos taksų reikalauja \$1,734,34.

EKSKAIZERIS NEMOKA TAKSŲ.

Amsterdam, Buves Vokietijos kaizeriu V. Hohenzolern, dabar gyvenantis Holandijoje barasi su valdininkais, reikalaujančiais jį užmokėti taksus. Vilus tikrina, kad jis neprivalo mokėti taksus, kadangi jis čia gyvena tik kaip pabėgėlis, pabėgęs nuo mirties. Valdininkai jam aiškina, kad pabėgėliu jis skaitėsi vienus metus, o dabar skaitosi gyventoju ir taksus užsimokėti turi butinai.

VOKIEČIŲ BITES NEMĖGSTA FRANCUZŲ.

Berlin, Vokietijoje. Paryžiaus laikraščiai gavo naują progą keikt vokiečius dėl bičių. Mat Vokietija pristatė Francuzijai reikalautą Varsaliaus sutartyje skaičių avilių bičių, ir o stebuklai. Kaip tik francuzai suleido bites į savo avilus, tos tuojaus skersai Reną ir kuria į Vokietiją. Taigi francuzų laikraščiai ir sako, kad jos tai veikia Berlyno valdžiais paliepus.

TAIKA SUV. VALSTIJŲ SU MEKSIKA.

Mexico City, Mek. Suvienuytų Valstijų ir Meksikos taikos komisija progresuoja ir žingsnis po žingsniui eina prie taikos. Du trečdaliai visų reikalų jau aptarta, tik svarbiausias dalykas dar nekludytas, tai Suvienuytų Valstijų pavaldinių nuosavybė, kurios jie ten turi daug plotų žemės su petrolėjaus šaltiniais.

LENKAI EIS PAIMT DANZIGĄ.

Varšava, Lenkijoje. Lenkija sprendžia kelt savo kariūmenę į Sileziją ir iš ten apkarpit dar likusius Silezijos kraštus, kurie priklauso Vokietijai, o paskui eit užimt Danzigą, kas gali lengvai pasisėkt, kuomet francuzai turi okupavę dalį Vokietijos. Sakoma, kad tam planus yra surengęs Foch, kuomet Lenkijoje baldėsi, ir "tautų lygos" sekretoriaus Drummond, kuris seneniai buvo Varšavoj ir Danzige.

IŠVARĖ KETURIS PROFESORIUS.

Knoxville, Tenn. Niekur tiek vargo nėra su Darvino teorija kaip Tennessee universitete, iš kurio seneniai buvo išvarytas dr. Sprowi. Po to išėjimo laukta tulas laikas kol jo vietor surasta kitą. Dabar iš ten pat išvaroma net keturi profesoriai: dr. Randolph, dr. Shaffer, dr. Mulvania ir dr. Ellis. Visi prašalinami todėl, kad tiki į Darvino teoriją, t. y. į žmogaus išsivystymą.

DIDELIS ANGLIAKASIŲ STRAIKAS.

Sidney, Kanadoje. Sustraikavo visi angliakasiai, protestuodami prieš parkvietimą kariūmenės glamžymui straiko British Empire Steel Cor. firmoj. Pikietos pastatyta prie kasyklų, kad nebūtų galima privežt anglių kurinimui katilų prie pumpavimo vandens iš kasyklų. Jei greit straikas nepraeis, kasyklos bus paskandintos.

GARY NEPANAIKINS 12 VALANDŲ DARBĄ.

New York, N. Y. Plieno trusto prezidentas Gary paskelbė, kad plieno išdirbystėje nebus panaikinta 12 valandų darbas, o darbininkų, kurie nesipriešins tam, gaus užtektinai iš Meksikos, Kanados, Filipinų ir iš kelių vietų Europoje. Reiškia, kurie nenori dirbt dvilyką valandų, tie gali sau eit, jį vieton darbininkai bus gauti iš kitur.

RUSIJOS GABINETAS SU LENINU.

Moskva, Rusijoje. Nors Leninas ir nesiliauja sirgęs ir miręs, tai vienok dabar jis tapo pažymėtas kaip tituluotas viršininkas ant visų komisorių sulyg konstitucijos "suvienuytų socialistiškų respublikų" arba "suvienuytų Rusijos valstijų". Kamie-

niev, Rikov ir Burgin paskirta viceprezidentais gabinetu, kurie veiks Lenino pareigas, kol tas serga. Gabinetas susideda iš šių ypatų: Karės min. Trockis, užrubežinius pirklybos Krasin, užrubežinių reikalų Čičerin, geležinkelių Dieržinskij, pačto ir telegrafo Smirnov, maitinimo Brukanov, finansų Sokolinikov, darbų Smit, darbų inspektorius Kubičev ir vyriausis finansų kontrolierius Rikov.

KELIAUJA PRIKELT LUSITANIJĄ.

Dover, Anglijoje. Zarnadi, Landi su savo ekspedicija keliauja laivą "Partus" išimt iš jurių dugnio vokiečių torpėdos nuskandintą karės laiku pasażerinį laivą "Lusitania". Landi yra jau apžiūrėjęs nuskendusį laivą ir radęs visas mašinas nesugadintas, tad mano užkurs katilus bus galima "Lusitanija" priverst savo spēkomis iškilt viršun vandens.

ŠUVIAI GESINIMUI GAISRO.

Corsicanta, Tex. Užsidegus čia Mitchell—Jones-Seay-Cranfill aliejaus rezervorui ir liepsnoms nesiduodant niekap suvaldyti, šaukiama valstijos milicija su kulkasvaizdžių eskadronu, kad tie iš kulkasvaizdžių šaudami į ugnį, ją užgesintų, o jei kulkasvaizdžiai negelbės, tai bus panaudota francuziški šautuvai 75-milimetros, kurie meta 15 svarų kulkas.

CUNO DĖKAVOJA POPIEŽIUI.

Berlin, Vokietijoje. Kanceleris Cuno per monsegnorą Pacelli išteikė popiežiui gilią padėką užtai, kad popiezius Vokietiją buvo užtaręs prieš talkininkus. Apart padėkos Cuno sako, kad Vokietija pilnai sutinka su popiežiaus nuomone ir labai norėtu, kad jo žodžiai, ištartiti talkininkams, stotųsi kunu (vienok talkininkai visi popiežiaus propoziciją jau seniai atmetė).

ISTATYMAS PRIEŠ ISTATYMUS.

Helena, Mont. Prohibicijai išdygus, palikta tiesos, kad medicinos daktarai turi tiesą ligoniams išrašyt receptus degtinės nusipirkimui. Tair buvo įstatymas, bet Montanos teismas išradė kitą įstatymą, ir tuomi užgynė daktarams receptus rašyt degtinei kaip vaistui, nes degtinė vaistu nėra.

KRUPPO FABRIKŲ SUTARTIS SU FRANCUZAIS.

Dueseldorf, Vokietijoje. Von Buelow padarė ir pasiirašė sutartį su Francuzijos komisija. Sulyg sutarties Buelowo atstovaujami fabrikai veiks išvien su Francuzija, ir Francuzijai padirbs viską ką tik ta reikalaus, o jei fabrikų darbininkai straikuotu, ar kitaip priešintųsi, Francuzija duos kariūmenę darbininkų suvaldymui.

WOOD PALIKO \$2,000,000 TURTO.

Salem, Mass. Pernai Rugpjūčio mėnesij automobilių lenktnyše tapo užmuštas W. M. Wood, sunus bovelnos "karaliaus". Dabar pasibaigė teismo paskirtos komisijos tyrinėjimai jo paliktų turtų, kuri surado, kad visa nejudinama nuosavybė yra verta du milijonu doliarų, kurie nėra niekam paskirti. Dar nežinia kiek bankose pinigų yra likę.

ANGLIŲ GALI VĖL NEBUT.

Boston, Mass. Valstijų komisijos, kurios buvo paskirtos ištirti anglių perteklių, raportuoja, kad anglių ateinančiai žiemai gali but trumpai taip kaip ir pernai, kadangi tikimasi, jog parsi eis vėl ilgos derybos su angliakasiais. Kol sutartis nėra pasibaigus, negali but derybų, o sutarčiai pasibaigus gali nusitęst keli mėnesiai kol bus susitarta dėl algų, kadangi angliakasiai griežtai reikalau algų pakėlimo.

MATO PRIEZASTI KARĖS.

Tuskegee, Ala. Robert Brady mato, kad šis miestas, laikui bėgant, gali but kibirkščia sukurimui rasų karės. Mat čia yra didžiulia murinų, tad jie turi tiesą prie visko kaip ir baltodžiai, bet šie pastarieji kaip ir visur, murinus persekioja, o labiausia klanai, kurie tančiausia iškelia čia riaušes dėl ligonbučio, kuriame talpinama ligonius baltodžius su muriniais.

NAUJAS KRIKŠČIONYBĖS SKELBĖJAS.

Winona Lake, Ind. Čia atsilankė veik kiekvienam žinomas William Jennings Bryan, kuris atsižymėjo netolimoje praeityje savo kanديدavimais į Suvienuytų Valstijų prezidentus, ir turėjo progą čia pasakyt prakalbą.

Jis rėže pa'okslą graudindamas publiką už atsitolinimą nuo krikščionybės, ir ant galo baigdamas savo kalb paaiškino, kad federališka valdžia turėtu užrubežinius laivus, kurie atsiveža degtines, konfiskuot ir pariduot. Tik nebuvo kam paklaust jo, ar ir tas priklauso krikščionybei.

AREŠTAVO 27 TERORISTUS.

Vienna, Austrijoje. Policija susekus areštavo dvidešimt septynis jaunas teroristus, pas kuriuos atrasta surašas vardų keliolikos įžymesnių žydų ir keliato kitatiky, kuriuos jie turėjo nužudyt. Klausinėjant kodėl jie tam buvo pasirošę, jie atsakė, kad jie gavę prisakymą iš savo centro, ir prisakymą turėjo išpildyt.

NUSOVĖ ŽMOGŲ UŽ 25 CENTUS.

Lawrence, Mass. Prie Oxford gatvės du vyrai, C. Vassar ir I. Roundtree, kaziravo iš pinigų. Kada, Vassar pralošė 25 centus ir nenorėjo užmokėti, jo sėbars išsitraukęs revolverį paleido į jį tris šuvis. Dabar vienas guli ligonbutij ir vargiai pagis, o antrasis sėdi už grotų ir laukia teismo dien.

LAUKIA SUGRIŠTANT LEVIATHAN.

London, Anglijoje. Apie šimtas detektivų iš Scotland Yard iškeliavo į Southampton su 200 varantų, kad suraštuot nuo sugrižstančio Suvienuytų Valstijų pasażerinio laivo "Leviathan" areštuot daugelį darbininkų, kurie pametę darbus prie anglišių laivų nuėjo už didesnes algas dirbt ant "Leviathan", kuomet tas plaukdamas Europon čia buvo stotojės.

PRIDAVĖ RUSIJAI PIRMINIŲ ORLAIVŲ.

Berne, Šveicarijoje. Rusija yra padavus užsakymą Vokietijai padirbt tulą skaitlių monoplanų, kurių šių savaite pirmutinis išsiusta į Maskvą iš Friedrichshafe. Monoplanas yra naujiausio išradimo. Jiegos turi 200 arklių ir lekia 100 mylių per valandą. Apart orlaivio vedėjų yra vietos dar keturiems pasażerams.

Vėliausios žinios.

Ginkluojasi. Francuzija reorganizuos kariūmenę, kad sudarius ją iš 660 tūkstančių kariūvių. Greitai dirbama daug naujų monoplanų. Manoma, kad tai rengiamasis prieš Angliją.

Sužeista ir užmušta. Mieltyj Alton, Illinois valstijoje kilo parako eksplozija, kurioje žuvo 7 moters ir keliolika sužeistų.

Į kasyklas No. 2 Kanadoje, atsiusta reguliariška kariūmenė ir keli orlaiviai, grumot straikieriams, kurie pasiryžę ir patys straikuot, ir straiklaužių neprileist.

Brocktone areštuota 138 "pikietininkai", stovėjusieji ant sargybos prie čėverykų fabrikų, kad neleidus straiklaužiams eit į darbą.

Mokės skolas. Italijos priemeras apreiškė Suvienuytų Valstijų ambasadoriui, kad Italija rengiasi pradėt skolų atmokėjimą Suvienuytoms Valstijoms, kurias užsitraukė laike pasaulinės karės.

Atsako ir kalbėt. Atlante buvo susirinkimas angliakasių atstovų ir federališkos kuro komisijos, kuriame angliakasių atstovai atsisakė pradėt kalbą pirmiau kol bus užtikrinta jiems algų pakėlimas.

Tyli ir nieko nesako. Suvienuytos Valstijos tyli ir nieko nesako kaslink taikos Lausannos konferencijoje. Turkų atstovas jau pradeda rugot ant prezidento Hardingo, buk tas trukdas visą reikalą.

Duoda paramą. Naujosios Anglijos telefonų operatorių straiką remia kitos unijos ir žada pinigine paramą toliausiam straiko tęsimui.

Nesusitaiko. Tarp Anglijos ir Francuzijos atsinaujina visi buvusieji nesutikimai. Francuzija kaskart ima labiau skersakiuot į Angliją, gi Anglija kaskart vis labiau ignoroja Francuzijos sauvaliavimus Ruhre.

Žada pagelbą. Kuomet Vokietijoje viskas brangu, pinigai be vertės ir todėl daugelis negali nieko nusipirkt, Rusija žada Vokietijai duot pašelpo už pusketvirtu milijono auksinių markių, grudu.

Žinios iš Lietuvos

M. Paltauvičia Kauna.

„Lietuvos Žinios“ rašo:

Atvyko „Amerikos Lietuvos“ leidėjas. Siomios dienomis pribuvo Kaunas „Amerikos Lietuvos“ leidėjas p. M. Paltauvičia iš Worcester, Mass. Jis išgyveno Amerikoje 32 metus leisdamas savaitinį bepartvišką patriotiškos pakraipos savaitraštį „Amerikos Lietuvį“ ir per tą laiką pirmą kartą aplankė Lietuvą, kur pabuvo 3 savaites, o Liepos 17 d. laivu „Leviathan“ plauks atgal. Ačiu p. Paltauvičiaus prisidėjimui, Worcesterio lietuviai yra gražiai organizuoti ir išpirko Lietuvos Laisvės Paskolos Bonų už 35,000 doliarų, iš kurių didelę dalį laike atstovavimo Lietuvos p. J. Vileišiui.

„Kaip jums patinka Kaunas“, paklausė amerikietį p. Paltauvičia „Lietuvos Žinių“ korespondentas.

—Well, viskas būtų all right, kad tik turėtume vandentraukių, kanalizaciją, elektros tramvajų ir lygią gatvę, nes dabartinės nelygintų akmenų gatvės viską gadiną ir Kaunui priduoja kokios tai duobės išvaizdą. Gal visa yra del to, kad didžiama Kauno gyventojų, o ypač pirklių, nėra dideli Lietuvos patriotai....

—Na, o kaip jums patiko nakvynė „Laisvės viešbutyje“?

—Tai jau truputį geriau negu Kalvarijos „dželo“, atakė p. Paltauvičia.

Per didelį vargą draugai išsirupino jam kambarį „Laisvės viešbutyje“.

Drauge su p. Paltauvičium pribuvo dar apie 20 Amerikos lietuvių: vieni svečiuotis, kiti apsigyvent.

K. S.—kis.

Senovės lietuvių muzikos koncertas.

Kaunas. Ketvirtadienį, 7 Birželio Lietuvos kariškų invalidų Vyčių Brolija Tilmano salėje surengė pirmą senovės lietuvių muzikos koncertą.

Surengtas Lietuvos kariškių nukentėjusių kovoje už kraštą nepriklausomybę, koncertas savo programą buvo gana įdomus. Naujai atgimusioms valstybėms musų laikinosios sostinės, Kauno piliečiai turėjo progą jame pasiklausyti gilioje senovėje garsiai skambėjusios lietuvių tautiškos muzikos. Koncerte grojo kanklių, skudūčių ir ragų orkestra bei trimių signalai.

Kanklių orkestrai vadovavo senas Lietuvos kanklių patriarkas kanklininkas p. Puskunigis. Gi skudučiais ir ragais vadovavo senovės dainų ir giesmių rinkėjas kunigas kariškas kapelionas Sabaliauskas. Koncerto programą atlikta gana gerai, kad tiesiog žavė užlavė dalyvavusių jame publika. Ypatinai gi gerai pasisekė ir padarė didelį įspūdį kanklės ir trimiai (ilgokos tiesios trubos vadinamos: ragai). Skudučiai išėjo kiek silpniau.

Kanklėmis grodamas vienas pats p. Puskunigis labai gražiai padainavo šias dainas:

„neles: „Paklauskite jūs lietuviai“, „Kanklininko himną“, „Jau pagyvenęs Lietuvos žmogelis“, „Vaideliotas“, „Jaunos dienos“ ir „Kudlius“. Paskui iš 5 kanklininkų orkestras, kurių tarpe buvo 3 jaunutės tautiška drabužiais pasipušę mergelės pagrojo šiuos veikalėlius: „Paklauskite jūs lietuviai“, „Kudlių“, „Suktinį“, „Aš artojas lietuvis“ ir maršą, „Sioki medžiai toki medžiai“.

Publika kanklininkams smarkiausia plojo ir kelis syk išsukė juos pakartot atliktus veikalus.

Lietuvos sunus.

Šaltas pavasaris.

Kaunas, 8 Birželio. Šiemet Lietuvoje turime nepaprastai šaltą pavasarį, Kovo visas mėnesis buvo šaltas, Balandžio mėnesyje buvo šiltos tik 2 dienos, Gegužės irgi šiltos dienos buvo vos 4, 5, 6, 26 ir 27 d., o nuo 27 oras vėl visai atšalo ir po to rytais buvo didelės šalnos. Šalnos vis dar atsikartoja ir užstojus Birželio, o ypač didelės šalnos daugelyje vietų buvo 3 ir 6 Birželio, nuo kurių vietomis dikčiai nukentėjo bulvės, daržovės ir nekurie vaseriniai pasėliai.

Rugiai vietomis jau pradeda plaukt, bet gerų rugių retai kur matyti, daugiausia suskurdę ir labai nevienodai, toj pačioj dirvoj vienas rugsy didelis, kitas prie žemės.

Dėl nepaprastai šalto oro pievos visai neželia sulyg laiko, jau beveik šienpjūtės metas, bet ikišiol pievos dar visai yra plikos, laukuose ganantiems gyvuliams nėra ko ēst. Jei greit neatšils ir ilgai užsitęs toks šaltas oras, tai šiemet Lietuvoj reik laukt blogų metų.

Lietuvos sunus.

Bolševikai kalėjime.

Kaunas 14—VI—23 m. Išstatytieji bolševikų seimankandidatai ikišiol vis dar sėdi Kauno apygardos kalėjime. Jų tarpe už seiminkandidaturą sėdi ir geležinkelio dirbtuvių staliorius Druskys. Gi buvusis seimnarys, garsusis J. Kubickis, ištremtas visai iš Lietuvos (tik nežinia kur, nes vienai sako, kad jį išsiuntė į Lenkiją, kiti kalba, kad buk tai išsiuntė Rusijon).

Kalba, kad suimtieji bolševikai bus teisiami už priklausymą priešvalstybinei organizacijai.

Kaunietis.

Pakliuvo laiškų draskytojas.

Šeduva. Čia jau nuo seniai buvo daug skundu, kad iš Amerikos parėjusieji laiškai tai dingsta, tai iš jų pinigai dingsta. Dabar pašto valdyba patyrinėjusi susėkėtuom darbu užsiimant pašto darbininką, V. Sidlauską, kuris tuojau tapo suimtas ir kalėjime laukia teismo.

Paskalos ar teisybė?

Tauragė. Čia einą gandas, kad ministerių gabinetu yra nutarta panaikinti Tauragės apskritis, pri-

skiriant jį prie Raseinių. Ar tas yra teisybė, ar tik paskalas, ikišiol dar niekas nežino, bet tuli žmonės jau karščiuojasi ir rugoja, kad toks ministerių žingsnis labai apsunkys tauragiečius, kadangi su reikalais parsieitų panešt didelis vargas dėl tolimes kelionės.

Tvarko betvarkius.

Kaunas. Priviso daugybė dviračiais besivažinjančių žmonių, ir tai dar tokių, kurie neatsižvelgdami į einančius šaligatviais žmones, važiuoja tiesiog ant jų ir nekartą net pamušę ant žemės žmogų, joja sau be atsišiurėjimo. Dabar policija juos pradėjo gaudyti, ir kur tik pažvelgus dienos metu visur matosi policistų beumpiantį nuovadon kokį vyruką, kartu su dviračiu.

Klingerbergo pėdomis.

Vilnius. Lenkijos žandari užpuolė Centralinį Lietuvių komiteto namą ir iškrėtę susiėmė visus laiškus, kokius tik rado lietuvių kalba rašytus. Paskui darė kratas pas Kymantą, Stašį, Vileišienę ir kitus, ir lygiai taip pat paėmė visus laiškus, kokius tik rado rašytus lietuviškai.

Plėšikų siautimas.

Šakiai. Čia ir visoje aplinkėje priviso daugybė plėšikų ir žmogžudžių, taip kad pritepus ir iš namų išeit bausi. Sakoma, kad pabėgę iš įvairių kalėjimų čia susisipietė ir dienomis gyvena išsislapstę laukuose, naktimis eina plėšt žmonių gyvenimus.

Nepriims valdybon bile ką.

Klaipėda. Tuomlaikinės valdžios nusprešta ateityje nepriimt valdininkais kitokių žmonių kaip tik tokius, kurie moka lietuvišką ir vokišką kalbą, kad krašto gyventojams būtų galima su jais susikalbėt. Tai pagrįstas nusprendimas.

DAMIJONAIČIŲ DRAUGŲ IR RĖMĖJŲ ŽINIAI.

M. J. Damijonaitis, kaip jau nekartą buvo pranešta per spaudą, nusilaužęs koją gulėjo per keturis mėnesius Cook County ligonbutyje, tai su šia savaitę, tai yra 1 diena Liepos, tapo pergabentantis į savus kambarius.

Nors Damijonaitis dar nepajėgia vaikščiot, bet jaučiasi daug smagiau savuose kambariuose, ir prie tam sėdi šalia savo sergančios moters, nors fiziškai dar nieko negali prigulbėt, tai nors žodžiu palengvina jos kentėjimus.

Todėl Damijonaičių draugai ir rėmėjai, kurie norite prisijust po kelis doliarus, ar užuojautos žodį jų nelaimingam likimui, ateityje rašykite sekančiu antraštu: M. J. Damijonaitis, 6725 Stonely Island ave. suite 5, Chicago, Ill.

Be to, galima siųst aukas Damijonaičių rėmėjų burelio išdėdiniui S. V. Valančiui, Universal State Bank, N. W. Cor. So. Halsted & 33-rd st., Chicago, Ill.

A. L. Lukas.

Kaip ėjo rinkimai į antrąjį Lietuvos valstybinį seimą.

Per velykas Veliuonų pamatėme krikščionių bloko atsišaukimus, o apie i trečią savaitę ir valstiečių liaudininkų, ir neišgautus viena šventadienį atsirado tris kalbėtojai nuo krikščionių-demokratų darbo-federacijos ir ukinininkų sąjungos. Žmonių buvo pasiklausyt visai mažai, nes vietiniai patys mitingavo su valstiečių liaudininkais. Prieš rinkimus atsilankė advokatas Purickas, seimo atstovas Toliušis ir dar koks ten nuo federacijos.

Po pamaldų, prie liaudies namo prabilo ponas Toliušis ir kalbėjo be pertraukos per tris valandas, ir publika ramiai klausė, nes buvo visur matosi policistų beumpiantį nuovadon kokį vyruką, kartu su dviračiu.

Pabaigus kalbą, buvo daug plojimų delnais. Pradėjo da rkalbėt nuo darbo federacijos kunigas Milvydas, bet žmonės jo neklausė, ir jis turėjo nutilt. Paskui dar darbininkai kalbėjo peikdami ponus ir kunigus. Ant galo Toliušis užbaigė susirinkimą pagirdamas veliuoniečius už susipratimą ir ragino visus balsuojant atiduot savo balsus už No 6.

Po šiam susirinkimui jau laukėme rinkimų, manydami, kad daugiau jokių egzitimųjų jau nebūs. Bet štai vieną šventadienį, po pamaldų vietinis klebonas įlipęs į sakyklą skaito vyskupo agitacijos laišką, agituojantį balsuot už dešiniąsias partijas. Žmonės nugarė, kad kunigas tarpais ir nuo savęs į tą laišką pridėda, pradėjo bažnyčioj klegėt gailiaus sukėlė trukšmą pradėjo eit iš bažnyčios laukan, o kiti stovėdami prie geležinių didžiųjų durių, tyčia jas žvangino, kad tik niekas kunigo pridėkų negirdėtų. Mat klebonas čia agitacijomis atsižymėjęs, tai žmonės net ir vyskupo laišką neklausė, sakydami, kad jis pats jį išsimsiljo. O antrą šventadienį kaip kamendo-

rius tą vyskupo laišką skaitė žodis į žodį, visi kuormiausiai jį išklausė. Prieš pat rinkimus atvyko iš Jurbarko mokintoja Krenčytė, ir po pamaldų norėjo ką tai moterims ant šventoriaus kalbėt, bet buris žmonių ją nemandagiai iš šventoriaus išstumė, nurodant mitingams vietą rinkoje, o ne ant šventoriaus, dėlto, kad ji ant šventoriaus kalbėjo ir prieš rinkimus prieš pirmąjį seimą, dalyvaugiant kunigui Milvydui, ir tada tarpe žmonių buvo atsiradę lapelių No. 14 lenkų centralinio rinkimo komiteto, tad manyta, kad ir dabar ji lenkams agituos, nes per visą laiką įvairių partijų agitatyviškų plakatų niekur netruko.

Rinkimų tvarka.

Gegužio 12 dieną pradėjo prie valsčiaus rinktis žmonės ir tarpe savęs kalbėtis: Šmet darbininkams nemesime... pernai daug jiemsmetėme, ogi pasirodė, kad tai bolševikai... Pernai No. 1 buvo bolševikų, o šiuosmet ukinininkų sąjungos... Dabar už jį balsuos ponai klebonai, nes jie mano, kad šis numeris jų žemę išgelbės... Mēs, vyručiai, laikykimės už numerį šeštą, nes Toliušis sakė, kad šita partija gina mažesnių reikalus ir stovi už nuosavybę ir tikėjimą ne bažnyčių negrauja, tik nori tokią tvarką Lietuvoj įvest kai Amerikoje, kad kunigai dabotų bažnyčią, o nesėdėtų ministerijose ir seime. Ana iš Amerikos sugrįžę mums pasakoja, kad ten kunigams valdžia algų nemoka, kad ten tikėjimas nuo valdžios atskirtas, o kaip kunigai ten turtingai gyvena, nes nedykauja....

...Kad ne Kemėsis būtų į Ameriką nuvažiavęs, tai šliupizmas būtų viską apglėbęs kaip Kemėsis nuvažiavo į Ameriką ir ėmė viską vest katalikiškai, tai kunigai sau tik lėbauja, o žmonės vienas kitą varžo, šliupizmas mažėja ir tuojau jo neliks... Tai tegul ir mus kunigai nesiskverbia į ministerijas ir seimą, o tegul geriau mokinasi kaip dušėles ganyt... Kaip nubalsuosime kairiuosius, tai kunigai nuleis savo nosis... Tada jie negalės engt žmones, bet turės užtekt už mišias 3 ir 5 litų, o už palaidojimą mirusių tai mēs patys nusistatysime kainą. Ir iš valdžios algų negaus... Dėlto jie ir keikia tuos valstiečius liaudininkus, nes tada jiems parseitų su jais skaitytis... Šiuosmet mūs klebonas bo

beles rašė prie gyvojo ražančiaus, tai, sako, turi progą joms įkalbėt, kad balsuotų už krikščionis...

Aštuntą valandą ryto rinkimų komisija atidarė valsčiaus salę ir apreiškė, kad prisidės rinkimai. Rinkimai busią dviejose vietose: Veliuonoje ir Vaiciuškiose, už dviejų verstų. Komisijos pirmininkas paaiškino, kad turkstant numerį bus galima gaut pas bagamazninką, kuris daboja, kad kas neišvogtų, kaip kad pernai kairiuųjų numeriai buvo pavogti.

Balsavimas prasidėjo ramiai, tvarkoje. Bet pasirodė, kad ir šiuosmet dar liko ne įtraukti į sarašus, ir tuos neprileido prie balsavimo. Vakare užrakinta durys, pridėta antspaudo ir pastatyta tris sargai. Gegužio 13 dieną 8 valandą ryto komisija atidarė duris ir iki vakarui, nors ir buvo tai šventadienis, žmonių buvo ir visi ramiai balsavo iki 8 valandai vakare ir paskui duris užrakinus ir antspaudo mis apdėjus, visi išsiskirstė.

Balsavimo pasekmės.

Gegužio 14 dieną komisija ir atstovai: nuo valstiečių liaudininkų Z. Dabkus ir nuo social-demokratų J. Žemaitis, apžiūrėję antspaudo atidarė Veliuonos skyrių ir peržiūrėję balsus atarsta: 1812—balsuot turėjo 2042, nebalsavo 230, tris balsai buvo sugadinti: vė-

nas No 6 buvo vienoj pusėj sunumeruotas, ir du No. 6 buvo viename vokė; visi pripažinta netikusiais.

Iš Vaiciuškių atvežtų turėjo būt 623, balsavo 564—nebalsavo 59. Gauta balsų Veliuonoje ir Vaiciuškiose No. 1 ukin. sąj. Veliuonoje 73 ir Vaiciuškiose 99. No. 2 krik. dem. 97—80. No. 3 darb. fed. 52—13. No. 4 liet. soc. dem. 281—8 No. 5 darb. kp. 41 (nėra). No. 6 valst. liaud. 1053—389. No. 7 lenkų centr. kom. 22—7. No. 8 amat. darb. mažesnių (nėra). No. 9 žydų darb. 4—3. No. 10 valst. kat. 4—nėra. No. 11 Bepart. Liet. atg. draugija 4—nėra. No. 12 Darbo žmoņ. sąj. 2—nėra. No. 13 suv. mažumų 163—3. No. 14 Kauno lenkų krik. darb. prof. sąj. „Vienybė“ 2—nėra. No. 15 lenkų kat. org. 0—0. No. 16 žemdirbių sąj. 5—10. No. 17 tautos pažan. part. ir bepart. grup. 18—2.

Veliuona, Seredžius, Simkaičiai, Užnemunio Plokščiai ir Kriukių valsčiai šiuos met daugiausia balsavo už valstiečius-liaudininkus. Į antrąjį seimą matoma žmonės žymiai nukairėjo ypač panemuniais. Mat panemuniais žmonės daugiau Vokietijos spaudinta literatura daugiau pasiekė, tad tamsunų mažiau. Čia kunigai darbavosi, trusėsi, iš sakyklų šmeižė, bet tas nieko negelbėjo. O jau prieš pat rinkimus tai bažnyčia buvo tikrai virtusi politiška įstaiga. Jei toliau taip čia bažnyčioj bus politikuojama, tai tikrai ji vairs nepriklausanti popiežiui. L. Draugas.

GARBĖS LEGIJONO KRYŽIAI LATRAMS...

Maršalas Fochas i teikė garbės Legijono kryžių generolui Želigovskui.

Keičiasi laikai, keičiasi... Senovėje, budavo, latrus kabindavo ant kryžių, dabar kultūros ir civilizacijos laikais, orlaivių, elektros ir humanizmo laikais — kryžius kabina ant latrų. Pasekmės skirtumas tik toks, kad pakabintas ant kryžiaus latras turėdavo mirt ir buvo visų pasiepiamas, nekenčiamas, net jo lavonas niekinamas, gi dabar toks latras, ant kurio pakabintas kryžius—esti garbinamas, ir padanges keliamas, jam mirus—paminklai statoma ir sieksniai nekrologai rašoma, jų kapai laurais puošiam.

Sako, pasaulis progresuoja. Progresas ateisias iki tol, kad septyni vyrai vieną gaidį pjausią. Aš manau, kad tai tiesa. Žmonės susmulkės. Šių dienų kryžiais apdovanojamieji Želigovskiai vairs tiems ateinančių amžių priprogresėjusiems? vyrams tas pats, ką mums Egipto piramydos ar Rodozo milžinas.

Atėinančių amžių Želigovskiai vairs į paprastus kışenvagius, barankvagiais, arkliavagiais ir apskritai į žmones, sergančius akių išstysimo į svetimą nuosavybės liga. Šių dienų panašus didvyriai, kurių galima sutikt kinematografe, sode, teatre, stotyje, o kai kada,—iš netyčių, savame kambaryje—vairs nuli. O nulis mūs akkyse reikšmės neturi. Gi susmulkėję Želigovskiai dūms ir suprogresėjusi pa-

saulį, kaip krumscia šiadiena.

Visą tai turint omenyje, kyla vaizdai, kaip bus apdovanojami, tų dieną Želigovskiai garbės Legijono kryžiais.

Atvaziuoja vienos šalies augštas generolas į vieną kuodaugiausia suprogresėjusią šalį. Suprogresėjusios šalies piliečiai sutinka jį didžiausiu trukšmu: skambinimu į litaurus, spjaudymu nuo 4 augšto į gatve einančius žmones, jojimu vienas kito spraudu, karpymu kai kurių piliečių barzdų ir daugybė iškilmingų triukų, apie kuriuos mēs ir supratimo dar neturime. Augštas generolas vyksta į miesto aikštę, kur rindomis stovi Želigovskio padermės didvyriai, juos iš visų pusių apsupusi minia rėkia jiems „Vivat!“ Atvykęs generolas iškilmingu žingsniu artinasi prie jų. Paskui jo vežamas vežimas, pilnas Garbės Legijono kryžių.

—Didvyriai!—riktelia generolas—mano tauta—didvyriai tauta, teisingumo tauta. Ji įvertina ir svetimų didvirių darbus. Ji pavedė man apdovanot jus garbės legijono kryžiais. Sakykit, ką jus tokio esate padarę, kad galėčiau aš tinkamai jus apdovanot.

—Aš pavogiau kaimyno vištą—pasigirdo vienas didvyriu—ir manęs nesugavo.

—Gerai, štai tau garbės legijono kryžius.

Ir kryžius tabaluojasi ant vištvagio krutinės.

—Aš išlaužiau kaimyno spintą, jam nėsant namie ir išlaužiau iš asočio visą grietinę,—griūsi antras.

Garbės Legijono kryžius tenka ir jam.

—Aš pasiėmiau iš krautuvininkės 10 barankų be pinigų ir, kai ji norėjo protestuot,—aš ją gerokai apkuiliau.

Jam tenka du kryžius—vienas už vagystę, kitas už apmušimą nenuoramos krautuvininkės.

Beमतant vežimas ištuštėjo ir buriai Želigovskių nueiną lydimi rėkaujačios minios „Vivat!“

O generolui ruošia rautus, pasilinksrinimus, jo kelią kloja diržais išrėžtais iš vergų nugarų, jį girdo „šampanu“ išspausu teisybės ir tiesotumo priemonėmis iš „psiakrevų“ ir „chamų“ vaisių.

Taip tai bus pagerbti suprogresėjusios žimonijos suprogresėjusieji didvyriai.

Šiuo atveju mēs matome beveik tą patį vaizdą.

—Tu, kuris išplėsei šalį, atėmei jos širdį, nuskriaudei ir skriaudi visą eilę žmonių, gaisrais nušviete padanges, o krauju nušlakštei man taką, apdovanojamas Garbės Legijono kryžiumi!

Generolui—maršalui ruošia rautus, neutrališkoje zonoje jam pagerbt skaldomos makaulės, tolimoj Galicijoj „maršalui“ pagerbt ruošiamu buvo pirtis, į kurią jis vis tik, iš mandagumo, nesutiko atsilankyt. Jam saliatuojama keliais geležinkelių tiltų sprogdinimais ir linkima jam ir jo apdovantiems sėbrams kuo greičiausia pragaro vietą. L. Z.

AMERIKOS LIETUVIS
The Lithuanian Weekly published every Thursday
by
M. PALTANAVICIA,
15 Millbury Street, Worcester, Mass.
Yearly subscription: In United States \$2.50
In Foreign Countries \$3.00
Single copies 5 cents.
Advertising rates on application.

AMERIKOS LIETUVIS
Savaitinis laikraštis, eina ketvergius, leidžiamas
per
M. PALTANAVICIA,
15 Millbury Street, Worcester, Mass.

Metinė prenumerata: Suv. Valstijose \$2.50
Kitose valstybėse \$3.00
Pavieniai egzemplioriai 5 centai.
Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užsirašymo dienos. Prenumerata turi but apmokšta iš augšto.

Entered as Second Class matter September 29 1914 at the Post Office at Worcester, Massachusetts, under the Act of March 3 1879.

OT KUOM LIETUVIAI GALES BUT APSAUGOTI NUO ISTAUTEJIMO.

Savo laiku iš New Yorko pradėjo rodytis tai spaudintas lapelis, tai ranka ne taisykliškai rašytas laiškas, ir tais kviesta lietuvius dėtis prie kokio ten "lietuvių tautos teatro", ir nė po vienu iš jų nebuvo šokios ar tokios ypatos parašo. Kaip anonimiškus, mes juos vis nutylėjome ir vis laukėme, ar kas aiškesnio nepasirodys. Ir sulaukėme atmušą jau nuo sustatyto straipsnio, kuris matomas yra jau pirmiau priruoštas kokiam laikraščiu, ir kaip ir visada, pasirašyta nesuprantamu pseudonimu. Butų tiek to sau reklama, jeigu ji nebūtų perdaug drasiai kalbanti apie tai, ko absoliutiškai nesupranta, ar mano, kad jos niekas kitas nesupranta. Štai tas straipsnis:

"LIETUVIŲ TAUTOS TEATRAS.

(Lithuanian National Art Theatre.)

Kaip jau visiems, kurie tik skaito lietuviškus laikraščius, žinoma, kad yra susitvėręs, Lietuvių Tautos Teatra, kurio svarbiausis uždavinys yra supažindinti amerikiečius su lietuvių tauta.

Antroju uždaviniu yra patraukti Amerikoj gimusius jaunuolius prie lietuviškumo—neduot ištautėti ir duot progą veikt savo tautos dirvoje.

Tveriantis Lietuvių Tautos Teatru, kaip ir kiekvienos organizacijos darbo pradžioje, buvo girdima priešingų nuomonių. Net nekuri laikraštiniškai plačiomis išvadomis priešinosi Lietuvių Tautos Teatro organizavimui. Bet kaip laikraštiniškai, taip ir kitokios rūšies veikėjai susirupinę lietuvišiais jaunuoliais, Amerikoj gimusiais. Tad ar negeriausias budas prieiti prie jaunimo, atšalančio nuo lietuvių per Lietuvių Tautos Teatrą? Mes jaunimą ne užinteresuosime savo masiniais susirinkimais, nė savo kalbomis, nė savo ilgais, jiems nesuprantamais išvadomis. Mes turime jaunimui duot tą, ką visas pasaulis savo jaunomenei teikia ir juos užinteresuoja, tai yra daila Lietuvių Tautos Teatras kaip tik tam atitinka. Čia jaunimas turės kuoplačiausią autonomiją lavintis, ir veikt bile kurioj

dailos srytyj. Čia jiems — jaunimui nebus nuobodus lavinimasis, nes bus lavinama kaip lietuvių, taip ir anglų kalbose. Išsilavinę neis vaidinti bei rodyt savo talentus, savo gabumų kur skulptuose ar aludžių salėse, bet eis į rušies teatrų sales. Publika bus ne vien tik lietuviai, bet ir kitataučiai, amerikoniai. Žodžiu, kuomet mes, lietuviai, turėsime savo jaunimui duot tą, ką duoda "svetimitaučiai" — nebus reikalo musų jaunuoliams eit pas svetimtaučius ir neturėsime jokios baimės, kad musų jaunimas ištautės.

Sis dalykas gali, bet visiems ganėtinai aiškus ir tą darbą privalo kiekvienas lietuvis remt. Iki Ruggjučio 1 dienos yra nupigintas įstojimas į Lietuvių Tautos Teatrą, butent, \$1.50, gi nuo Ruggjučio 1 dienos jau bus \$3.00. Argi tai yra sunki našta palyginant su tokia milžiniška nauda?

Broliai ir seseris! Darbas yra pradėtas ir reikalingas musų visų prisidėjimas. Tad nelaukime, nes laukimas nieko mumis neatneš naudos. Belaukdami pasijusime, kad savo jauniosios kartos neturėsime.

Ateinančiame susirinkime bus renkami artistai vaidinimui pirmojo veikalo, kuris jau yra pagamintas, tad ir suaugę ir jauni atsilankykite į susirinkimą, kuris įvyks liepos 5 d. "Garso" name, Federacijos kambaryje, 8 val. vakare. Scherzo".

Ar reikia didesnės dramos, kad pasakius, jog "teatras" gali išgelbėti lietuvių jaunąją kartą nuo ištautėjimo?

Mes visai nepavydime tam "tautos teatru" gyvavimo ir tegul jis sau sveikas gyvuoja ir reklmuojasi visokiais prižadais, bet mes negalime užtylėti tyčia ar ne tyčia sugalvotą meškere sugavimui lietuviško doliaro. Taja meškere yra tai prižadas apsaugot lietuvius nuo užinteresuosime savo masiniais susirinkimais, nė savo kalbomis, nė savo ilgais, jiems nesuprantamais išvadomis. Mes turime jaunimui duot tą, ką visas pasaulis savo jaunomenei teikia ir juos užinteresuoja, tai yra daila Lietuvių Tautos Teatras kaip tik tam atitinka. Čia jaunimas turės kuoplačiausią autonomiją lavintis, ir veikt bile kurioj

čio kokio ten Angele (turbut italas), ir prisitraukus kelis lietuvius, dabar skelbia šitą stebuklą.

Ne ištautėja kultūriški žmonės, kurie jaunąją kartą moka auklėti, ir pas kuriuos gyvuoja patriotizmas. Imkime čia Amerikoje ateivius, ir prisiziūrėję aiškiai pamatysime, kad ne visi ištautėja, o jei ištautėja, tai tik vienas kitas. Imkime švedus, vokiečius, lenkus, italus, čekus ir daugelį kitų, o persitinkrinsime, kad pas juos ištautėjimas yra retas. Kas kita pas tuos, kurių namuose tankiausia vaidinasi svetimata, nors ir labai daryta kalba. Kuomet pas pirmuosius rasime net gatvėse mažus vaikus savo kalba kalbant, tuom patim kartu pas kitus atrasime, kad tėvai su vaikais jau nesuskalba. Prie šių priklauso ir didesnė dalis lietuvių. Kuomet čėkų, lenkų, italų ir kitų patriotiškųjų tautų vaikais, kurie lanko kad ir bažnytinės mokyklas, namie ir už namų kalba savo tėvų kalba, tuom patim laiku lietuvių vaikai, tokias mokyklas lankanti, net ir prispirti "lietuviškai" kalba daugiau negu Lietuvos miestelio žydai. O tas dedasi todėl, kad tokių vaikų namuose nėra patriotizmo. Todėl, kad tokiuose namuose ne vaikai nuo tėvų mokinasi savo kalbos, bet tėvai mokinasi nuo vaikų "angelckos". Tai ištautėjimo priežastis tame.

Kas nori lietuvius gelbėti nuo ištautėjimo, tas turi surast jog priežastis, o kas nori pelynt savo pragyvenimui doliarį, tai tegul taip tiesiok ir pasako. Pelynt juos pasakojant nebutus daiktus, reiks pranešt ir skriaudę ir gėdą, jei ne tuojuos, tai bent kiek palaukus, nes vėliau ar anksčiau, žmonės visgi suprass, kad svetimieji su teatrukais lietuviuose patriotizmą ne sutvers taip, kad tie žiūrėdami į krutanečius pavėiklus pradėtų eit kiton pusėn.

Šiadieninė Varšava.

Vienas anglas, vardu Robert Dell, jau nuo seniai interesusi Lenkijos sostine Varšava ir progai pasitaisius nukeliavo ją atlankyti. Dabar per "New Statesmen" jis išreiškia savo skoni, prisiziūrėjęs į Varšavą.

Sulyg jo pasakojimo, Varšava šiadien bjauri ir pažiūrėt, nes kur nepažvelgus, visur matosi jos trukimas ir daug šmotų. Paprastų namų sienos nuplikę kaip iš vidaus taip ir iš lauko, nes tinkas nubybrėjęs. Balkonai vienur pusiau nugriuvę, kiti jau seniai nuvirtę, ir apie jų buvimą liudija tik sienose didelės skylės arba juodi taškai. Publiškieji namai ir valdiškos įstaigos savo išvaizda nė kiek nesiskiria nuo paprastųjų, gyvenamųjų namų.

Gatvės, kaip ir laukų keliai visur suirę, duobėti, o po lietuviškos lyg neperbredamos pelkės; nuo karės kaip liko jie suardyti, taip ir šiadien stovi, niekeno rankos nelytėti. Per Vislą buta trijų tiltų, bet kaip rusai traukdamiis nuo vokiečių sudinamitavo, taip

jie ir šiadien stovi, nors du mėginta taisyti vokiečių okupavimo laiku, bet nesuspėta galutinai pataisyti, tai tik kuolais paramstyti iš šonų, per juos pereit nė pervaziuot negalima. Trečiasis irgi buvo vokiečių pataisytas medinėmis lentomis, bet sunaikintas ugnies, nupuolęs į upę taip ir stovi.

Buvo manyta šiais metais pataisyti visus tiltus ant Vislos, tam tikslui buvo jau ir pinigų surinkta, bet aristokratams papūtė kitas vėjas, ir valdžia jiems pataikaudama, tuos pinigus eikvojo sugriovimui stačiatikių katedros, kuri stovėjo miesto vidury. Rodosi butų buvę galima ją panaudot kokiai insitucijai, vienok lenkai ją įvertino kitaip, ir linkėjo geriau ją sugriaut, kad ir likus be tiltų skersai Vislą. Ir tokiu budu išėikvojus pinigų, reiks dar labai ilgai but be tiltų, nes pinigai "išėikvota, o daugiau surinktų jų negalima, kadangi jie jau netekę savo vertės.

Tas parodo kaip lenkai mėgsta žingsniuot atgal prieš savo praeities, nes kasgi kitas butų galėjęs liktis "lietuviškai" kalba daugiau negu Lietuvos miestelio žydai. O tas dedasi todėl, kad tokių vaikų namuose nėra patriotizmo. Todėl, kad tokiuose namuose ne vaikai nuo tėvų mokinasi savo kalbos, bet tėvai mokinasi nuo vaikų "angelckos". Tai ištautėjimo priežastis tame.

Kanadoj, Delaware kaime ukininkas Jones ant savo ukės kasdamas duobę, iškasė mastedono skeletą. Buvusio čia gyvuno dantys yra 4 pėdos ilgumo ir 18 col. storumo. Kojos 8 pėdų ilgos, žandikauliai sveria 40 svarų. Visas skeletas sveria 50 svarų. Profesorius Robertson mano, kad jis buvo atkeliavęs čia iš šiaurinės Europos.

Francuzijoj irgi jau nekaip žiurima į tautų lygą". Senatorius Hubert savo kalboj augštame bute, šitą lygą pamerkė kaipo neveikiančią ir daug pinigų išėikvojančią, ypatingai algoms, kurios yra labai didelės, nes tik 1 sekretorius ir keturi direktoriai suima algomis per metus nuo \$50,000 iki \$125,000.

Ant galo jau ir Anglija susilaukė trukšmų savo parlamente, kokių neturėjo per trisdešimt tris metus. Didžiausius trukšmus kelia taip vadinamoji darbininkų partija, kurios keturi atstovai jau prašalinta iš parlamento dėl kėlimo betvarkės.

Lenkijos seimas bene turės but paleistas, nes partijos pradėjo pjautis kuri tik kiek pajiegia. Didžiausios pjovynės už Pilsudskio paleidimą. Kairieji pripažino Pilsudskio nuopelnus ir užgirta tam tikslui rezoliucija, bet tuomi didesnė atstovų pusė nepasiganėdina.

Lenkai žydus nors visaip šmeižia, bet be jų ir neapsieina. Štai ir dabar kada pritrukus pinigų ministeris Grabski rezignavo, ir jo vieton niekas kitas neapsima, tai prašoma žyda Kalischer, kad tas apsiimtų paministeriaut. Žydas vienok stato sunkias išlygas.

Lietuvos vargai ir jos pasiryžimas.

Naujai įsikurus lietuvių valstybė Lietuva jau iš pirmųjų savo gyvavimo dienų ir ikišiol randasi gana sunkiose sąlygose. Pirmiausia valstybė įsikurė tokiu sunkiu metu, kuomet šalyje ilgais metais Lietuvos žmonių įgytieji turtais buvo sunaikinti nelemtos pasaulinės karės. Karės veikimais sunaikinta miestuose, miesteliuose ir kaimuose daugybė namų, išpjauti gyvuliai, iškirsti okupantų miškai ir t.t.

Išsikrausčius iš musų žemės okupantams vokiečiams, Lietuvos darbštus kaimiečiai rimtai ryžosi pakelt suardyta šalies ukį, gerindami savo nualintą karės metu žemelę, augint gyvulius, atstatinēt sugriautas ir sunaikintas triobas ir t.t. Atstatymo darbas nors sunkia, bet visgi gana pasekmingai ėjo pirmyn ir rodėsi, kad viskas bus gerai. Bet dėja, nelemtojo likimo Lietuva buvo skirta dar visai nauji ir gana skaudūs ištyrimai bei smugiai. Vos pradėjus Lietuvai kiek atsigrąaut ir tvarkytis, iš pasaly užpuolė ant jos Želigovskio lenkus, vienok reikia palinkėt jiems daugiau prasiblavimo, nes kitaip jie gali nužingsniuot paskui rusus.

Toliau prasidėjo ilga diplomatiška kova dėl atgavimo išplėstosios sostinės Vilniaus, kuri pasibaigė pralaimėjimu, nes gi talkininkų ambasadoriai pamynė po kojų tiesą ir tiesotumą, lošdami nugalėtojų rolę, atidavė gobsiems lenkams.

Klaipėdos likimas, kurią dabar valdo neva Lietuva, irgi yra dar visai neaiškus ir kaip parodo Klaipėdos sprendimo visa istorija, kad viliugingieji talkininkai rimtai yra pasiryžę duot Klaipėdoje plačias tiesas ir savo numylėtai auklėtinei imperialistiškai Lenkijai.

Galop Lietuvos kilimui ir jos plėtojimuisi labai kenkia perdaug aštri ir labai nerimta politiškių partijų kova dėl valdymo sistemos, nes gi kiekviena iš dabar gyvuojančių Lietuvoje, norėtų savotiškai valdyt kraštą. Visa tik nelaimė, kad ikišiol nė viena iš tų partijų neįstengia sudaryt absoliutiškos piliečių pasekėjų daugumos ir per tai jų visa kova liekasi be pasekmių (pastaruoju laiku pradėjus veikt naujam seimui, partijų kova lyg eina švelnyn).

Nežiurint visų virš paminėtųjų blogumų, Lietuva visgi rankų visai nenuleidžia ir sulyg išgalės stengiasi kilt augšty; miestuose miesteliuose ir kaimuose statoma nauji namai, fabrikai ir t.t. Gi ypatingai žymus pasiryžimas yra pasitabiamas Kaune, Lietuvos dabartinėje sostinėje. Čia nemažai matyt statomų ir taisomų namų, šaligatviais prisodinta medelių, daroma kliombos, kuriuose sėjama gražiai žaliuojančioji žolė,

daromi cementiniai tratuarai, milicijai ir lengviems vežikams įvesta nauja uniforma.

Tai matant, yra viltis, kad Lietuva nežiurint dabartinės sunkios padėties, išlengvo susitvarkys ir pakils iš dabartinio slėgiančio musų šalį medegiško ir dvasiško skurdo. Lietuvos sunus.

Nemokslingumas.

Koki yra nemokslingumo faktai šioje šalyje? Franklin K. Lane, dabar miręs, po rinkimui kareivių į tarnystę, matydamas Suv. Valstijų nemokslingumą, pasakė, kad jeigu nemokintų armija maršuotų dviem eilėm ir keliautų per 25 mylias per dieną, imtų apie du mėnesiu jiems pereit paskirtą vietą. Sekretorius Lane sakė, kad jeigu tik mokintas žmogus uždirbtų 50 centų per dieną daugiau už nemokintą, nemokslingumas kainuotų \$825,000,000 kasmet.

Tas paaiškinimas paeina nuo 1910 m. gyventojų suskaitymo, kuris rodo, jog Suv. Valstijose yra nemokintų 5,516,163 suvirš dešimts metų senumo. 1920 gyventojų suskaitymas rodo nemokintų 4,981,905 Suv. Valstijose. Tik tie skaitytą nemokintais, kurie negali rašyt savo prigimtoj kalboj.

Laike kareivių rinkimų buvo reikalinga valdžiai teisingai žinot, ar kareiviai galėjo skaityt prisakymus ir ar galėjo parašyt užsakymus prieš paskiriant juos į tarnystą. Per pirmą kareivių rinkimą, kuomet vyrai buvo išrinkti iš kiekvienos valstijos ir nuo visokių kliausių, valdžia įvedė egzaminą, kad sužinot ar vyrai galėjo skaityt ir rašyt.

Po tų pabandymų buvo surasta, jog iš tų 1,566,011 vyrų, 25.3% negalėjo skaityt, suprast laikraščius ir rašyt laiškus saviems. Laike pasaulinės karės atrasta, jog 20% musų gyventojų negalėjo vartot anglų kalbą.

Nemokslingumo skaitlynės paprastai paeina nuo Suv. Valstijų gyventojų suskaitymo. Tos skaitlynės surinktos enumeratorių, kurie klausia piliečių ar jie gali rašyt, ir todėl tos skaitlynės parodo mažesnę dalį nemokslingumo negu armijos pabandymai, nes daugelis žmonių atsako gyventojų suskaitymo rinkėjui klausimus nežinodami ką klausimus reiškia, ir kiti, kurie gali pasirašyt savo vardus arba perrašyt kelis žodžius, skaitosi save mokintais. 1920 m. suskaitymas rado, jog nuo 1910 m. nemokslingumo nuošimtis nupuolė nuo 7.7% iki 6%, ir tas dešimties metų sumažėjimas buvo didžiumoj tarp ukių gyventojų. Yra daugiau nemokintų kaimuose negu miestuose.

Ką nemokslingumas reiškia ukininkui? Reiškia, jog jis uždarytas viduramžio sienomis. Jis gyvena žemdirbystės primityviškose dienose. Dėl jo spauda dar neatrasta. Daugelis ukininkų negali skaityt straipsnius ir knygetes, kurias Suv. Valstijų Žemdirbystės Departamentas išleido, ir kurie kainavo daugelį pinigų juos atspaudint. Jie ne-

gali suprast patarimus žemdirbystės agentų, kuriuos valdžia ir valstijos siūncia, kad ypatingai galėtų bendrai veikt su ukininkais. Jeigu ukininkai suprastų, galėtų produkuot dvi arba tris dalis daugiau negu paprastai produkuoja, ir ukininkai geriaus žinotų kas butų geriausia augint ant žemės. Milijonai doliarų išėikvota, kuomet čia gimi ukininkai nežinystėje gyvena.

Kuomet mes kreipiame atydą į nemokslingumą miestuose, randame, jog ten yra svietur gimusių problema. Nors tik 35.7% visos šalies nemokintų yra svietur gimę, 67.8% nemokslingumo miestuose yra tarp svietur gimusių. Ta grupa nemokintų susiedda iš tų, kurie visai negali rašyt. Apart tos kliašos yra kita, kuri negali skaityt, rašyt ar kalbēt anglų kalba. Tos dvi grupos neapsipažinę su vėliausiais atsitikimais, kuriuos gali rast laikraščiuose, negali su savo kaimynais apkalbēt dienos bėgančius reikalus. Svietur gimęs, kuris nekalba anglų kalba, turi kreiptis prie kitų, kad jo reikalus išpildytų. Ji bile kas gali išnaudot dėl jo nežinystės. Jam sunku apsieit su savo darbdaviais, ir jo nežinystė yra svarbi priežastis visuose atsitikimuose, kurie užsibaigia straikais.

Marian K. Clark iš New York State Industrial Commission sako, jog pusė nelaimingų atsitikimų fabrikuose su praleidimu apie \$50,000 yra pasekmė nežinojimo kalbos. New Yorko valstijoje yra 800,000 adrbaininkų fabrikuose, kurie negali kalbēt angliškai. 1916 m. ta valstija išmokėjo \$11,500,000 sulyg darbininkų atlyginimo įstatymo, ir jeigu dar butų priskaityta algos, darbas, gydytojų bilos, ir t.t. ta suma butų \$35,000,000.

Suv. Valstijų Darbo Departamento biuro statistikos rodo, jog per aštuonis metus, geležies ir plieno industrijose nelaimingi atsitikimai buvo augščiausi tarp ne angliškai kalbančių darbininkų, ir tas pats metas nuo metų. Ford automobilų kompanija rodo, jog nelaimingi atsitikimai sumažėjo 54% nuo atidarymo jų mokyklos 1914 m., ir tas pats su kasyklomis. Yra pavojingiausias užsiėmimas šioje šalyje ir mokėjimas anglų kalbos yra dvigubai svarbus. 1919 m. Manning, kasyklų biuro direktorius sakė, jog 465,000 vyrų kasyklose paėjo nog ne angliškai tautų ir daugumas iš jų buvo nemokinti. Jis sakė, kad jeigu tie vyrai pasimokintų skaityt ir rašyt angliškai, žymiai sumažintų nelaimingų atsitikimų skaičius. Daugumas tų kasyklų, kur randasi daug angliškai nekalbančių, atspaudina persergėjimus kitomis kalbomis, bet jeigu ateivis negali savo kalboje rašyt, tai tie persergėjimai neturi jokios vertės. Yra skaitoma, jog apie 930 ateivių užmušama kasmet, ir jeigu valstija jų šeimynoms moka \$3,000, tai matoma, jog tie atsitikimai valstijai kainuoja apie \$2,790,000, ir jeigu apie 67,750 vyrų sužeista kasmet, jų algos siekia iki \$1,743,750. — FLIS.



PO MEDŽIU

Malonūs broliai ir sesers! Žmogaus gyvenimas bėga kaip upelis, be nustojimo ir be mažiausio sutrukimo. Čia neseniai dar rodosi braidėme po sniegus ir tankiai minėjome vasarą, laukėme jos ateinant, o čia kaip matome, jau ir pusė vasaros, ir diena po diena, pamatysime, kad jau vėjas nešioja pageltusius medelių lapus, jau medžiai ir laukai plinka, ir netrukus vėl sniegiakioja. Ir taip vis metai po metų, žiūrėk jau stovime prie savo gyvenimo slankščio, per kurį reikia žengt kiton grabo pusėn, nori ar ne nori.

Kalbant apie vasarą parėina mintis apie ką tik praleistą didę šalies šventę, paminėtinę šios šalies pasiluosavimą iš svetimio jungo pasiskelbimą nepriklausoma nuo nieko. Tai yra neapsakomai svarbi ir brangi tautos šventė, kurią šalis, joje gyvenanti žmonės visokiais gražiais budais pamini kas vienį metai.

Tik reikia apgailaut, kad tą dieną tinkamai švenčia ir pamini tinkamai tik maža dalis. Gi didesnė dalis dieną sudarko savo bjauriaisiais papročiais. O tais papročiais yra tai pyškinimai, per dienas ir naktis, ir kurinimai laužų gatvėse. Toki netikę papročiai vietomis draudžios yra naikinami, draudžiami ir ginami, vietomis jau seniai išnaikinti, bet vietomis jie dar užsilikę ir pildomi yra visu proto nustoju. Ir stebėtis reikia, kad tokiose vietose valdžia susilaukus dvidešimto amžiaus, dar nepajėgia suprast bjaurumą tokių papročiu ir leidžia jais žaist žmonėms, lyg laukiniams gyventojams tyruose.

Pamanykite patys sau, mieli broliai ir sesers, j ką yra panašūs toki papročiai, kurie kitiems grūmoja pavojum. Gatvėmis pavojinga pereit, kuomet maži ir dideli iš užkampių laido kibirkštis ir liepsnas, kurios labai greitai gali uždegt žmogaus drabužius ar išsvilint akis. Gaisrininkai nespėja važiuot pirmyn ir atgal, gesindami gaisrus, kuriuos pagimdo neprotingi papročiai, kuomet vaikai, paaugę pusbėrnai, o nekaratė net ir pusžiliai žmonės leidžia agnis ant stogų ir uždega namus. Už gaisrininkų pažinėjimus miestai turi brangiai užmokėt, bet šiuomkart ne atkreipia atyda, kad tie jų pažinėjimai ir

užtai mokėjimai yra visai nereikalingi. Ir kuomet baudžiama namų padegėjai, tai jokiū būdu negalim suprast, kodėl nebaudžiama toki padegėjai, kurie namus padeginėja tik vien dėl savo netikusių papročiu.

Tą dieną supleška šimtai namų, šimtai tukstančių doliarų paleidžiama su dumais ir šimtai žmonių nenteka akių, susidegina pirštus ir rankas, susidegina drabužius ir įvairiai susizeidžia. Ir tai vis tik dėl nelemų papročiu. Kada parsieina prie darbo kam susizeist ar šiaip nuostolį panešt, tada žmonės keikia kapitalistus, fabrikantus ir netikusį surėdymą, o kuomet jie patys į savo nelaimės, skriausdami save ir kitus piktindymi tik savo kudiškišo supratimo, kas tada yra kaltas?

Kaltas tai pačių žmonių neišsiauklėjimas. Kaltas pačių žmonių tamsumas ir nesubrendimas. Kada maži vaikai daro nuostolius ar kelia absoliutiškai nereikalingus trukšmus, tada jie yra vadinami kvailais ir jie draudžiami nuo nereikalingo darbo, o jei draudimo neklausio, tada jie baudžiama. O ar kitaip čia yra ir turi but su jau suaugusiais kudiškiais, kurie šitoje šventėje kelia nelemus trukšmus, daro sau ir kitiems nuostolius, su tais, kurie tokius perdykėlius, tokius nesubrendėlius, tokius skadarius nedraudžia ir jiems duoda pilną valią elgtis net bjauriau už laukinius gyventojus? Juk ir indijonai nekalia tokius trukšmus paminėjimui savo laimiu, kaip dabar vadinami civilizotieji mūsų žmonės, ir tai dar net pagyrų šalyje, Amerikoje, kuri papratus girtis savo civilizacija.

O kad tą viską daro žmonių tamsumas, tai paliudija tas, kad toki šaudymai netik tą pačią dieną, bet visą savaitę prieš tai, nesigirdi ir nesimato tarpe turėčių, tarpe apšviestų žmonių ir net tarpe didžiausių patriotų, tik vien tarpe žmonių skurdžių, tarpe tamsunų, kurie bijosi laikraštį paskaityt, o jei kada skaito, tai tik apie peštynes ir apie kokias sunybes; tarpe tokių kurie bijosi ateit Po Medžiu ir pasiklausyt mūsų rimtų pasikalbėjimų, kurie patys ir jų vaikai purvini šiokiomis ir šventomis dienomis valkiojasi, kurie visur trukšmus kelia, kurie nę vieną valan-

dą ramiai niekur nepabuna, kurie gyvena alkoholiu mirimkusiuose namuose, tik toki taip elgiasi. Tokiais piktinasi netik šios šalies ramūs piliečiai, bet ir šiaip ramūs žmonės, kurie nepriklausomybės šventę gerbia gražiais paminėjimais, o ne kėlimais trukšmų, ne šaudymais ir žmonių piktinimais. Šalies piliečiai ir patriotai, tokius nenuoramus, tokius trukšmadarius, besielgiančius netaip kaip žmonės tinka, vadina žaliais ragais, ir kartais kokis fanatikas, papuolęs iš žmoniškumo lygsvaros, keršija kokiam svetimtaučiu, manydamas, kad švietimtaučiai visi toki iš budo išpuolę žmonės, dalkanti šios šalies papročius ir darbą.

Užtaigi, malonūs broliai ir sesers, suprąsdami kaip bjaurus yra tamsių žmonių paprotis sulaukus metinės šventės, kiek galėdami stengkimės juos naikint netik pas save, jei dar pas kurį yra užsilikę, bet ir pas kitus. Aiškinkime kiekvienam kaip tai yra bjauru eikvot sunkiai uždirbtą pinigą, perkant už jį šmotuką popieros su žiupsneliu parako, arba duodant pinigus vaikams tam pačiam tikslui. Aiškinkime tokiems žmonėms, kaip yra nepadorių šaudymais naktimis ardyt ramumą kitiems, kurie tokių papročiu nekencia ir turi pilną tiesą už tai rugot. Nurodinėkime žmonėms, kaip yra bjauru, kuomet jų vaikai, kaip nesutvėrimai, vos kulnis pavilkdami, murzini, apiplyšę, gatvėse kelia lermus rėkaudami ir šaudydami. Pasakykite tų vaikų tėvams, kad jų vaikai gatvėje išrodo daug bjauriau už laukinius indijonukus.

Kad užbėgus tiems nelemtiems papročiamas, ir, kad suvaldžius žmones prievarta (nes neturinčius supratimo tik prievarta ir galima prie supratimo privest nors tai ir nelabai malonu). Reikalaukime valdžios draust tuos bjaurus papročius. Tegul ji neduoda leidimų pardavinėt tuos bjaurybes šaudymams, nes ką ji gauna už leidimus, nesudaro nė dešimtos dalies tos sumos, kurią ji turi išmokėt gaisrininkams už važinėjimą gesint uždegtus namus. Reikalaukime ir tų, kurie bažnyčias užlaiko, kad jų kunigai draustų savo papročionus nuo tų bjaurių papročiu, kurie juk ir jiems

LIETUVIAI AMERIKOJ

BALTIMORE, MD.

Iš Baltimorės padangės.

Baltimorėj sukinėjasi neprigulmingas kun. Krikščionas, kuris įvarė didelę kinkų drebėjimą vietiniam Rymo kunigam, kurie jau kelinta savaitę sekmadieniais pašvenčia net po du pamokslu apgynimui savo pelningo kromelio. Žmonės, kurie girdi tuos pamokslus, pasakoja, kad kunigėlių nervai jau yra gerokai apirę ir jų šv. sveikatėlei grėsia rimtas pavojus.

Viešas susirinkimas.

Birželio 21 d. kun. Krikščionas turėjo pirmą viešą susirinkimą, su tikslu sutvert nepr. parapiją. Žmonių prisirinko pilna lietuvių svetainė ir nežiurint didelės šilumos, visi laukė galo, žingeidaudami kas išto išeis. Rymo katalikai, ypač bobelės, pasirodė tikros ožkos, kurios kartas nuo karto visbandė kelt betvarkę, darydamos visokius neva užmetinėjimus kun. Krikščionui. Ant galo visgi likosi išrinktas naujos parapijos prezidentas, komitetas, kuris rupinsis organizuot parapiją.

Jeigu kun. Krikščionas būtų nors kiek gabesnis, tai gal jam ir pavyktų sutvert nors laikinai parapiją, bet dabar tai reikia labai abejot begu kas iš to išeis, nes Baltimorės lietuviai, katrie eina, tai eina į rymišką bažnyčią, katrie neina, tai tiems nę kokios nereikia. Mano supratimu, daug geriau būtų, kad tų ir kitų sektų, ar tikybų kunigai, užimtų naudingesnį visuomeni darbą negu organizavimu naujų parapijų, nes jie kaip mokytį žmonės, galėtų daug naudingesnį visuomeni darbą dirbt negu žadėt užgrabinį rojų, kuris po mirčiai niekam nėra reikalingas.

Birželio 23 d. atsibuvo prakalbos biblijos studentų. Kalbėjo muzikantas iš Nėw Yorko. Ką tie žmonės skelbia, tai aš nežinau, nes aš nesuprantu nę jų mokslo, nę ką jie nori pasakyt.

Lietuvių gyvenimas.

Baltimorės lietuviai ikišiol gyvenę prie daikto, kaip ir kaime, dabar pradėjo skirstytis ir apsigyvent po visą miestą. Iš vienos pusės žiurint, reikėtų tik pasidžiaugt, nes pradėjo apsigyvent vis švaresnėse vietose negu kad ikišiol gyveno, bet iš kitos pusės žiurint, tokis lietuvių išsisklaidymas galės labai išsiliepti ir visuomeninį veikimą.

Antras ir labai apgailėtinas tai vasarinis lietuvių išsiskirstymas. Mat įvedus priverstiną blaivybę žmonės patapo gamintojais to "uždrausto vaisiaus", kuriuomi užtvenkia 10 kartų labiau gyventojus negu kad pirmiau. Užėjus vasarom, kada publika traukia iš miegarbės nesuteikia už tokį palaidą gyvenimą jų neva ganomųjų žmogėlių.

Kapsas.

stų į laukus, kad pakvėpuot tyru oru, tai tie musų uždrausto vaisiaus gamintojai ir sumanė kaip tik išnaudot progą. Pradėjo pavandniuose statytis taip vadinamus "šiorus" ir į juos viliot publika. Na ir dabar Baltimorėj tiek daug tų "šiorų" pridrygo, kad jau pilnos pakrantės su pavadinimais gražiausiais vardais, net ir Palanga su Klaipėda atsirado. Na, o tuose "šioruose" naminukės yra nemažiau kaip ir jurių vandenėlio, kur publika suvažiavus taip ir maudosi. Na ir ačiu tai nelaimingai "šiorų" ligai, visuomeninis veikimas yra numiręs. Jaigu kokia draugija pasidrašina rengt kokį išvažiavimą, pikniką, tai labai gerai, kad išaina lygiom, o jeigu ne, tai keli desėtkai nuostolių.

Seniau lietuviai taipgi sekmadienius praleisdavo ant girtuokliavimo, tokiose pat pakrantėse, bet valdžiai užgynus girtuokliavimo vietas, lietuviai buvo pradėję šventadienius praleist kulturiškai, viešuose parkuose. Bet dabar pradėjus dygt tose pakrantėse "šioram", vėl lietuviai sugarmėjo į tas pakrantes, dar su didesniu skaičium negu pirmiau. Ir jeigu kada nors Dievas Perkunas nesumaišys tuos "šiorus" su žeme, tai lietuviams kaip tautai, tas neišdais ant gero, nes tenai per daug yra nuody, kurie nuodija net ir ateinančią gentkartę.

Tiesa, yra vienas kitas "šioras", kuriame ir nesiranda tų nuody, bet tuose nę publikos nėra.

Balandėlis.

WATERBURY, CONN.

Margos žinios.

Marė Atkačaitienė gavo persisukimą nuo savo vyro. Susituokę buvo Gegužis 13, 1908 m. Vyro brutališkumas buvo pamatas persisukimui.

Fordukas susidurė su automobilium, priešakinis ratas veik visai pavarytas po mašina ir taip biskį nervus apgadino, o antro karo tik valdomasis ratas sutrupėjo, bet dar galėjo pavažiout. Žmonių nesužeidė. Klemensas važiavo be laisnio ir užsimokėjo \$10 su magaryčiomis.

Prie Washington ave., šeimynoj ištiko karė tarpe trijų. Turbut Jonines apvaikščiojo. Teisme visi tris turėjo ant savės karės ženklus. Užsimokėjo po \$15 už girtumą ir po \$10 už muštynes. Tas atsitiko pas L. Vilką ir "boarder" yra paminėtas Y., trečio neminėjo.

Einu N. Riverside gatve ir turėjau sustot, nes vyras labai rėkavo: "Tu tokia ir anokia, atiduok man pinigų!" Mat tau dar neužtenka ką aš pas tave prageriu likusius nuo burdo, dar tu ir iš mano kišenių imi be pasiklausimo". Paskui nurimo. Apie po trijų dienų ir ablavas to pat vietoj. Tada jieškojo įrankio sau galą pasidaryt.

Kaimynai sakė, kad tas pats vyras yra jo burdinierius. Moteriškė yra našlė, turi porą kudikių. Labai dažnai matyt girtų vyrų iš ten išeinant. Galbut, kad slaptą karčiamą ji užlaiko. Kaimynai tvirtina, kad taip, bet tikrai to nežinau.

Lietuvos sunų draugija turėjo pikniką Lietuvių darže. Buvo susirinkęs gražių žmonių geras skaitlius, bet lietus išgadzino ir pirm laikio išsiskirstė visi.

Ant parapijos pievos ir buvo piknikas, ten buvo daugiau žmonių, nes ten yra galima pašokt. Vieta kad ir ne tokia graži, bet lietuviams arčiau nueit. Žybt.

WHITING, IND.

Mažai žinoma kolonija.

Šis mažas miestelis turi gyventojų apie 10,000. Randasi Chicagos apilinkėje, 17 mylių nuo Chicagos ir rytus. Miestelis yra apgyventas daugiausia lenkais, Austrijos slavais. Yra ir lietuvių kelios šeimynos, bet man nėra žinoma kiek tikrai. Iki šiam laikui nesimatė laikraščiuose žinučių iš Whiting, kas atrodė taip, kad čia nebūtų nę vieno lietuviu. Todėl aš parašysiu šį tą apie musų koloniją.

Miestelis vasaros laiku yra dailios išvaizdos. Šalysgatviai yra medžiuose paskendę. Miestelis randasi ant didžiojo Michigan ežero krantė, kur vėjas pučia vėsus nuo ežero. Kaslink darbų, tai čia darbai yra Standard Oil Co., kur išdirba visokių aliejų. Darbai eina gerai, daug departamentų dirba trimis atmainomis.

Darbas gaut čia lengva kad ir iš kitur atvažiavus. Dirbama 9 valandas, o yra tokių departamentų, kur dirbama 8 valandas. Mokestis yra neblogiausia sulyg kitų fabriky šioje apilinkėje, kur randasi geležies išdirbystė Indian Harbor. Moka mažiausia ir tai paprastam darbininkui 50 centų į valandą, o kiti gauna daugiau. Amatninkai yra toki, kad gauna po 85 centus į valandą.

Darbininkai yra neorganizuoti, jokios unijos čia nėra, tai kaip kuriuose skyriuose darbininkai yra pusėtinai išnaudojami, nes negali pasipriešyt. Pabaigoj Gegužio mėnesio čia atleido iš darbo 28 nepageidaujamus darbininkus, kuriuos itarė esant nariais I. W. W. organizacijos.

Lietuvos Sunus.

SONDALE, W. VA.

Šis tas iš angliakasių gyvenimo.

Aš bedirbdamas Illinois valstijos anglių kasyklose, kur buvo unijos kasyklos, jaučiausi neblogiausia, bet ant nelaimės kasyklas uždarė Balandžio mėnesy, o kiltos ir silpnai dirbo, kur buvo sunku darbas gaut. Nurtariau važiuot net į W. Virginiją, kur pirmas mano apsisistojimas buvo Sondale, W. Va.

Didelį skirtumą radau tarpe unijos kasyklų ir ne unijos. Toje aplinkėje nebuvo niekur angliakasiai organizuoti. Jie buvo anglių baronų išnaudojami; turi dirbt 9 valandas po žeme,

atlyginimas yra ir prastas, kur moka už karą \$1.10. Karas yra 3/2, kur Illinois valstijoj tas Karas atneštų netoli \$8.00. Darbininkai darbe yra labai persekiojami. Darbininkas kuris tik nepageidaujamas, kompanija toki tuojau išvaro iš darbo ir net iš Sondale—angliakasių kaimelio, kuris kompanijai priklauso.

Aš pats į antrą dieną buvau areštuotas Sondale Coal Co. detektivo, kaip nepageidaujamas žmogus, nes ėmiau kalbėtis apie unijines kasyklas Illinois ir Montanos valstijose, ir nubaustas ant \$21.60 užsimokėt ir apeleist tą kempe ant pirmo trukio, ar eit į kalėjimą. Aš kalėjimo nebijojau, bet žinojau, kad nakčia išgabene į grias paleis, tai užsimokėjau \$21.61 ir turėjau apeleist Sondale ant pirmo trukio.

Į Sondale, W. Va. kasyklas gabena darbininkus iš visų rytinių miestų iš Pittsburgh, Pa., iš Cleveland, O., ir net iš New Yorko. Patarčiau nę vienam lietuviui ten nevažiuot, nes bus išvytas, arba areštuotas.

P. Martinkaitis.

SO. OMAHA, NEBRASKA.

Kunigas moterių susirinkime.

Birželio 24 dienos vakare buvo susirinkimas šv. P.M. Ražancavos moterių draugijos. Susirinkimas atsiuvo bažnyčios sklepe, kuris yra kunigo kontrolėje. Pradėjus svarstyt draugijos reikalus, atėjo ir kunigas, kuris tuojaus iškiso savo trigrašį, pradėdamas: "Šitoje draugystėje yra tokių narių, kurios veikia prieš katalikystę kaip tigrai, ir net mane vadina melagiu. Aš ilgai kentėjau, bet netekau cerplyvasties, ir daugiau jau nekontėsiu. Stosiu jums į pagelbą, kad tokias nares išmestumet, o aš stovėsiu už tai, kad jos būtų išmestos ir iš kitų draugijų, kad būtų jos išvartytos į bolševikų rojų".

Taip kunigas išpyškines tokį pamokslą, iš sklepo išėjo, nepasakęs kurios narės ir kaip jos veikia tokį pragaištingą katalikystei darbą. Jam išėjus, visos narės viena į kitą žiuri ir tyli. Kiek palaukus taip, viena paklausė, ar čia yra nors viena sesuo, kuri būtų girdėjus kaip bent kuri kunigėlių melagiu vadino, ir jeigu tokia yra, tai tegul atsistoją. Bet niekas nestoją, tik viena davatka atsiliept plo nu balsu, kad tai turbut kas nors kunigėliui "liežiuvius sunešiojo". Ir taip kaltininkų nesurasta.

Norint ar nenorint, reikia prisimint, kad šios kolonijos lietuviai jau perleido kelis kunigus, bet dar nę su vienu tiek bėdų nebuvo kaip su šiuom lenkų gimine, kuris nerimsta ir jieškodamas kokių tai priežasčių, lietuvių vienybę ardo, keldamas ne šiokių tai tokius trukšmelius. Samokietė.

"Am. Lietuvio" Knygynė. galite gaut Visokių laiškams popierų

APIE ĮVAIRIUS DAIKTUS

Girios ir žalumynai reiš-
kia gyvasties palaikymą, ty-
rai, rauda spalva pražuties
aptraukti. Žiurint nuo aug-
što kalno į tyrų laukus, jie
atrodo ta pačia spalva, ko-
kia marsas atrodo žiurint į
jį per teleskopą.

Kur gyvuoja žalia spalva
ant žemės, tikrai ten
gyvasties gali užsialikyt. Za-
lumynai ir medžiai gamina
maistą gyvūnams, kur gyvu-
nai gali užsialikyt, tik ten ir
žmogui gyvenimas. Medžiai
valo orą, sutraukdami savin
karbonišką rūgštį ir sius-
dami tyrą oksigeną kvėpuot,
permaino žemę, duodami
galę augint naudingą maistą,
kuris eina palaikymui
gyvasties. Taip ratas gy-
venimo sukasi, kurį kartą
užponavę tyrai, amžinai su-
naikina.

**Naudingos girios ir pragai-
stingi tyrai Afrikoje.**

Pasižūrėjus į Afrikos
žemėlį, du dideli dalykai
mums prisimena. Didelė
dalis šiaurinės Afrikos už-
tiesta didžiausiais pasaulio
je tyrais. Į pietus stovi ne-
apsakomai didelės girios.
Viduryje Afrikos, arti mi-
nėtos girios teka upė Kongo.
Išėjimas Kongo upės
į jures susivienija su giriomis.
Padidina svarbą Kongo
upės daugelis kitų upių
į Kongo subėgančių ir pri-
duodančių drėgnumą mi-
nėtoms girioms. Šios girios
yra neapsakomai svarbios
dėl daugelio dalykų; viena,
kad jos duoda pasauliui gyvu-
mą, kurio vietos negali už-
imt jokia kita medega; kita,
kad tose giriose užsialiko
dvi veislės beždžionių, ar-
čiausiai panašių žmogaus
sutvėrimui, kokių nesiran-
da jokioje kitoje dalyje pa-
saulyje; tos girios ir žalumy-
nai suteikia progą Afrikos
žmonėms maitintis. Girios
vienok labai naikinamos dėl
gavimo gumo, kuris imasi iš
minėtos girios medžių.

Mokslu žmonės sako, kad
kartą išnaikinus girias, iš-
nyks ir kiti žalumynai ir Sa-
haros tyrai gali užponavot
ir tuos derlingus plotus. Ne-
žiurint kaip reikalingas yra
gumas, kaip smagu važiuot
guminiais ratais, mokslo
žmonės sako, kad už paran-
kumus pasaulio, kurį sutei-
kia gumas, brangesnės yra
Kongo girios, su naudingais
gyvasčiais žalumynais, nes
jie duoda palaikymą dauge-
liui gyvasčių necivilizuotų
žmonių.

Afrikos gyventojų, kurie
turės visi žūt išnaikinus mi-
nėtas Kongo girias. Kongo
giriose apskaityta, jog ten
randasi dešimtis tukstan-
čių beždžionių, vadinamų
gorilomis ir apie šimtas
tukstančių beždžionių, vadi-
namų čimpanzų, kurių pa-
našumas į žmogų yra labai
artymas ir kurių niekur ki-
tur pasaulyje nesiranda,
tik Kongo giriose. Mok-
slininkai sako, kad išnykus
toms beždžionėms, žmonės
susilauks neapsakomą bledį,
nes išnyks visa dalis to mok-
slo, kurį dabar imama nuo
laikinių žmonių gyvenimo
ir nuo minėtų beždžionių.
Tos beždžionės taip yra
naudingos civilizuotiems

žmonėms dėlei tyrinėjimo į-
vairių ligų ir jų gydymo,
jog joki turtai pasaulyje ne-
apsimokės už jų išnaikini-
mą, dėlto, kad jų kunai ant
tiek panašus kunui žmo-
gaus, jog žmonių ligos taip
pat veikia ir ant minėtų be-
ždžionių, kurias skiepijant,
tyrinėjant ant jų visokius
vaistus, daugelio žmonių
gyvasčių yra sutauptą,
kartą joms išnykus, žmoni-
ja turės neapsakomą mok-
slo pražūtį.

Mokslo žmonės permato
tą nelaimę ir kiek galėdami,
nurodinėja žmonijai, kuri
neapsakomai godžiai varto-
ja gumą, ypatingai automo-
biliai ratams. Jie nurodo,
kad kiekvienas nukirstas
medis turėtų but greitai at-
sodintas ir prižiūrėtas, kad
augtų, kad girios nepražu-
tų, kurioms žuvus, žusta
kartu ir žemės drėgnumas
ir tyrai užponavoja šalį.
Gera padaryti ir kiekvie-
nas žmogus, nežiurint kur
jis gyvena, kad medžius sa-
vo rankomis nukirtęs,
stengtųsi naujai at sodinti,
suprasdamas, kad medis pa-
laiko žemę drėgna, neduo-
da jai išdžiūt ir pavirst į
tyrus. Žalumynai, kuriuos
medžiai pagamina, suteikia
užlaikymą tyro oro, vaisin-
gumą žemės ir galę gyvas-
čiai užlaikyti. Todėl kiek-
vieno civilizuoto žmogaus
priderystė tą permant ir
savo priderystė atlikt sodi-
nant medžius, kur galima ir
kiek galima. Medžiai auga
ir gamina mums tą, ko mu-
sų gyvasčiai labai reikia ir
tada, kada mes miegame.

Nemuno Sunus.

NUSPĖJIMAS ORO ME- TAMS LAIKO.

Budas, kuris praeities
mokslui leidžia ikišiol nus-
pēt orą, patarnauja tik 24
valandoms, bet kaip rodoši,
mokslo pasiekė iki tiek,
kad orą bus galima nuspēt
cielam metui, iš anksto.

Toks oro nuspėjimas ilgam
laikui, galės paeit iš obser-
vavimo saulės radiacijos.
Neseniai mes turėjome ne
paprastą žiemą. Ji nebuvo
labai šalta, bet buvo labai
skaudi ir nepastovi, ir il-
giausia už visas žiemas,
koksias praleidome keliuose
desėtkuose praėjusių metų.
Žmonės dar ir dabar purto-
si ją atminę.

Praėjusioj žiemoj saulė bu-
vo lygi ir ant savęs neturėjo
tamsių taškų, kurie ant
saulės paprastai matoma.
Saulės spinduliai neturėjo
tiek karščio, kaip paprastai.
Profesorius C. G. Abbot, ku-
ris nuo 20 metų suvirš, tyri-
nėja saulės spindulių mirgė-
jimą, sako, kad prie tokių
apsireiškimų paprastai sau-
lės temperatūra visuomet
yra žema ir ant žemės ji la-
bai atjauciama. Jis ne tvir-
tina, kad tai yra regula,
tik konstantuoja faktus,
kokių jis patyrė per savo
tyrinėjimo metus. Klausimą,
ar saulės radiacija leis nus-
pēt orą ilgesniam laikui, jis
paveda išrišt meteorolo-
gams, ir kartu prisipažįsta,
jog pilnai tiki, kad dalykas
yra galimas ir lengvai atsie-
kiamas.

Argentina priima naują
metodą.

Amerikos mokslininkai,
sekdami savo kolegas kitose
šalyse, ėmėsi irgi bandomų
šiuo klausime. Profesorius
C. F. Markvin,
vedėjas meteorologiškojo
skyriaus Washingtone, už-
klaustas kaip jis mano apie
tai atsakė, kad jis daro ban-
dymus, bet nesitiki greitų
pasekmių.

Bet taip skeptiškai į šį da-
lyką nežiuri meteorologiš-
kojo skyriaus vedėjaoprie-
žiura prof. Abbot, Argenti-
noje, kur kasdien gauna-
ma informacijos iš Smithso-
no instituto, viršūnėje kalno
Montezuma, Chile, aiškiai
nurodancias saulės radiaci-
ją. Ant tų informacijų re-
miasi valdiškasis biuras,
skelbiantis oro atmainas.
Šitą metodą prisiėmė ir val-
diškas oro skelbimo biuras
Brazilijoje.

Jeigu pasirodys praktišku
pasinaudojimas šiomis in-
formacijomis, nėra mažiausios
abejonės, kad nuspėjimas
oro ilgesniam laikui, bent
vienam metui, labai
bus galimas. Entuziastai sa-
ko, kad mokslo trumpeje
ateityje taip išsitobulins,
kad bibliškojo Juozapo iš-
guldytasis Egipto faraonui
sapnas apie septynius kudus
ir septynius riebias karves,
galės lygintis mokslo praėi-
čiai ir ateičiai.

Tamsieji taškai ant sau-
lės, kaip yra persitikrinta,
tęsiasi per vienuoliką metų,
tik su tuom skirtumu, kad
vienais periodais tų taškų
buva mažiau, kitais dau-
giau. Saulės radiacija kas
dien mainosi netik dėl tų
taškų, bet ir dėl spindulių
neveiklumo; saulės dalis,
kuria ji atsikreipus į žemę
šiadien gali išleisti spindulių
ir suteikt šilumos septintą
nuošimtį daugiau, ryt ta pa-
ti dalis toki pat nuošimtį
mažiau.

Šitas faktas leidžia nus-
pēt oro pastovumą ir atmai-
nų vienai dienai, vienai sa-
vaitei ir ilgesniam laikui.
Praėjusioj žiemoj, sulgy-
tvirtinimo profesorius Ab-
bot, saulės praėjusios žiemos
metu maždaug keturis nuo-
šimčius savo spindulių išbe-
rė ant žemės mažiau negu
kitomis žiemomis, o su spin-
dulių mažumu mes gavome
mažiau ir šilumos. Vasaros
metu tęsėsi periodas tirš-
čiausių ir tamsiausių sau-
lės taškų. Abelnai sakant,
sumazėjimas saulės spin-
dulių ir su jais šilumos tęsias
per metų metus ir tada ant
žemės turime ne normališ-
kas žiemas ir vasaras, kaip
lygiai kitais periodais vėl
turime nenormališkai šiltas
tas pačias žiemas ir vasa-
ras. Ir taip esant gamtoje
tokiam sutvarkymui, sulgy-
profesorius Abbot nuomo-
nės sulauksime gadyne di-
delių šalčių. Bet galima
tikėtis, kad to ne sulauksime
mės, nes kol ta gadyne pri-
siartins, erdvėse gali įvykt
kokios permamos.

Nenormališkumas praėju- sios žiemos.

Praėjusioj žiemoj, ku-
met pietrytinėse valstijose
paprastai šilta, tuom patim
laiku šiaurvakarinėse val-
stijose buvo toki šalčiai, ko-
kių niekas ne atminė nuo
trijų dešimčių metų. Di-

džiausi šalčiai viešpatavo
Sausio ir Vasario mėnesiuo-
se. Ciklonai iškrupę iš sa-
vo kelių, siautė tokiose vie-
tose, kuriose jie pirmiau bu-
vo visai nežinomi. Naujos
Anglijos valstijose visą žie-
mą su retomis pertraukomis
siautė sniego darganos. Ko-
vo mėnesyje užstojo dideli
šalčiai, o pirmose Balandžio
dienose beveik pusę Suvie-
nytųjų Valstijų atlankė to-
ki šalčiai, kokių niekas ne
atminė pirmiau buvus, tuo-
mi metų laiku.

Jurėse per visą žiemą
siautė didelės audros, o At-
lantiko vandenyje vandens
sriovės nešė ir dabar dar
neiša didelių ledų kalnus,
taip, kad laivai turėjo įješ-
kot sau naujų kelių, kad su-
tais kalnais nesustitkus. Gale
Kovo mėnesio, Suvie-
nytųjų Valstijų didieji ežerai
buvo pilni ledo taip kaip
pačiame viduržiemij.

Po tokių audringų žiemų
praetyje buvo vėlyvos vasa-
ros, tik nežinia kaip tada
veikė saulės radiacija, ka-
dangi šios radiacijos tyrinė-
jimui pradėta tik prieš dvi-
dešimtį metų, ir šis tas pa-
tirta tik prabėgusiuose me-
tuose—pernai.

Labai svarbu būtų suži-
nojus, kur buvo ir ką veikė
saulės tamsieji taškai 1816
metuose, kada buvo labai
šilta, o pačiame vidurvasa-
ryje, Birželio ir Liepos mė-
nesiuose gruodas ir šalnos
buvo paprastu dalyku nak-
timis. Tuose metuose javų
derliaus beveik visai nebu-
vo. Kornai sodinta kelis
kartus, bet vis nušalo. Pie-
tinėse valstijose, kur pap-
rastai klimaats šiltas, vasa-
ros metu ukininkai dirbo
lauko darbus apsirengę žie-
miniais drabužiais, o Naujoj
Anglijoj surinkta tik šienas.

Saulė ne visa vienodai karšta.

Dauguma juodų taškų ant
saulės reikiša audras. Saulė
teikia netik šilumą, bet ir
tai, kas laboratorijose va-
dinama elektriška jonais,
kurie gindo debesius ir tie
paskui atakuoja žemę, kuomet
saulė pilna tamsių taškų.
Trumpumas ir neregulariškumas
saulės radiacijos, kaip persit-
krinta, paėina iš ne vienodumo
saulės degančios medegos.
Tam buvo priešinęsis mokslin-
kas Guthnick iš Berlyno ob-
servatorijos. Kada profeso-
rius Abbot mieravo saulės
radiaciją atsimušant saulės
spinduliams į saturną, tą patį
veikė ir Guthnick, panaudodamas
elektrišką fotografavimo apa-
ratą, sugavimui saulės švie-
sos, atsimušančios ant sa-
turno.

Kada saulė liepsnoja ma-
žiau, tada ir saturnas rodo
sai tamsesnis, arba silpniau
saulės apšviestas. Po tokių
tyrinėjimų, kada fotogra-
fijos iš Berlyno observato-
rijos ir Smithsono instituto
sulyginta, pasirodė tarp jų
didelis skirtumas. Guthnick
buvo jau pradėjęs tikrinti,
kad Abboto tyrinėjimai yra
neteisingi, bet kuomet foto-
grafijas sulygino profeso-
rius Abbot, pasirodė, kad
abi jos rodo vieną ir tą patį
dalyką vienaip Guthnick
buvo manęs, kad kuomet iš
saulės eina karštesnės ir vė-
sesnės sriovės nuo to, jog

spinduliai ne visi vienkart
pasiekia saturną, bet vieni
iš saulės išėję pirmiau, sa-
turną pasiekia greičiau, o
kiti išėję vėliau, ir saturną
pasiekia tik po dviejų ar tri-
jų dienų, bet vėliau pripaži-
no Abbotui teisybę.

Budas, kurį vartoja Smith-
sono institutas, yra teisin-
giausias už visus kitus tos
rušies nurodymus, nes nenu-
spėja saulės spindulių veiki-
mą tik viena milijonine da-
lele. Kita tikrųjų observa-
torijų, kuri stovi labai arti
savo teisingumu yra tai ob-
servatorija Arizonoj, viršu-
nėje kalno Harqua Hala,
augštumoj 5,800 pėdų augš-
čiau jurių paviršiaus, ir ki-
ta toki observatorija, 9,500
pėdų augštumoj, ant kal-
no Montezuma, Chile.

Kaip mieruojama spindulių karštis.

Aparatas mieravimui, ar-
ba svėrimui saulės spin-
dulių karščio vadinasi "pyr
heljomētras". Jo žiuronas
suseda iš ilgos dudos, ku-
rios vidurių sienų tuštumose
yra vanduo, apsupantis kitą
dešimtį metų, ir šis tas pa-
tirta tik prabėgusiuose me-
tuose—pernai.

1909 metuose profesorius
Abbot atlankė kalną Whit-
ney, Kalifornijoj, kurio vir-
šūnė yra 18,000 pėdų augš-
čiau jurių paviršiaus. Jis at-
sinešė ir visus aparatus, ku-
rie yra toki jautrus, kad bi-
jodamos kam nors kitam
duot panėšėt, idant ne su-
krėstų ir tuomi ne sugadin-
tų, visus nešė pats, atliekant
tolimą kelionę. Po tolimos
ir ne lengvos kelionės jis ga-
vos kalno viršūnėn, bet
nieku ten nepasinaudojo,
nes po audrų ištiko sniego
dargana.

Alasko vulkanas sutrukdė darbą.

Metuose 1911 tas pats
mokslininkas po ilgų įješko-
si Meksikoj, bet kilus ten re-
voliucijai privertė jį pasi-
traukt iš pasiskirtos sau-
vietos. Nukeliavo Afrikon
ir įrengė observatoriją Bas-
sour aplinkėj, Algijere, bet
tais metais ten giedra ne-
tarnavo kaip observatorijai
reikalinga, tad pasekmių
nebuvo. Už metų sugrįžo
ton pačion vieton ir pradėjo
darbą, bet tuojau "kitame
pasaulio krašte", Alaskoj
užsidegė vulkanas, kurio
dulkėmis vėjas užtersė visą
Afriką ir visas pasistengi-

IŠ LIETUVOS PADANGĖS.

APIE MUSŲ "PRAN-
CUZUS".

Ką tik parvykau iš užru-
bežio, tapacią dieną girdėjau
kad Kauno, ar gal ir visos
Lietuvos, milicija liko ap-
rengta naujomis drapano-
mis. Noriu čia praveist su-
lyginimą tarp mūsų milici-
ninkų ir Didžiosios Brita-
nijos "polycmonų".
Visų pirma, Lietuvos mi-
licijantą pamačius dabarti-
nėj uniformoj, metasi į akį
tropiko šalims skiriama ke-
purė, tinkama Afrikai, Aus-
trališkai, Inidjai ir t. p.

Tiesa, Britanijos "polyc-
monai" irgi nešioja panašų
šalmą, bet jis yra daug ma-
žesnis ir turbūt minkštes-
nis. Bet dėl tų šal-
mų, tai jau tiek to
—gal taip išėjo patogiau ar
pigiau. Vienok svetimšaliui
jie atrodys visuomet "ne
vieto padėti"—taip bent
man atrodo.

Antras dalykas metasi į
akis mūsų milicijantą da-
bartinėj uniformoj pama-
čius, tai jų menkumas ir...
nerimtas. Mūsų milici-
jantai yra daugiausiai ne-
didelio ugio, o kartu, žino-
ma, proporcionales ir jų jė-
gos, o gal ir sveikata. Bri-
tanijos "dėdės" yra augšto
ugio ir "ąžuoliniai" pilnoj
to žodžio prasmėj vyrai,
kurios ypatybės jiems be-
abejoja būtinos, kaip tvar-
kos dabotojams visur ir vi-
suomet. Toki "dėdės" man-
dagių savo raumenų pavar-
tojimų nulemia dažnai tvar-
tos ardytojų kovos galę,
pristatydami kad ir gana
akrobatininko upo piliečius
į vietą, kur jau šalies įsta-
tymai dažnai liepia nakvot.

Blogų žodžių, rėksmų, mu-
šimų beveik nevartojama te-
nai. Mūsų milicijantų ypa-
tybė šiuo atžvilgiu visgi iš-
rodo tankiai abejotina. Bri-
tanijos tokis tarnas moka
stipriai ir svarbiausia—
mandagiai, be puolimo, be
karščiovimosi ir blogo žo-
džio kritiškaime momente
ramiai ir garbingai stot iš-

mas ir jau pradėtas mokslin-
ninko darbas turėjo but per-
trauktas. Metuose 1914 jis
su Sir Oliver Lodge, Angli-
jos karališkosios observato-
rijos nariu nuvyko Australi-
lijon, bet netrukus užsidegė
pasaulinė karė, ir visi pasis-
tengimai turėjo but per-
traukti net iki 1917 metų.
Tais metais jis rengėsi ke-
liaut į pietinę Ameriką, bet
Suvienytoms Valstijoms iš-
ėjus karėn nebuvo galima.
Ant galo karei pasibaigus,
1918 m. jis iškeliavo į pieti-
nę Ameriką ir ten įrengė
observatoriją ant kalno
Montezuma. Beveik tuom
patim laiku kita observato-
rija įsteigta ant kalno Har-
qua Hala. Chilijos stotis
Montezume absoliutiškuose
tyruose, kuriuose per pasta-
ruosius dvidešimt metų ly-
taus yra nupuolę nedau-
giau pusės colio vandens. Ar-
rizonoj toki stotis, vadina-
ma Harqua Hala, įsteigta
sutikus Suvienytųjų Valstijų
valdžiai. Čia tai yra viena-
tinė vieta pasaulyje, kurią
retai kada atlanko koks
menkintis debeselis; dau-
giausia viešpatuoja giedra,
dienomis ir naktimis.

tatymų pusėn. Britanijos
"polycmonai" prieš priėmi-
mą į tarybą yra parenkami
sveikatos, ugio ir net svorio
atžvilgiais.

Bet ir dar gal ne taip
svarbu. Svarbiausia gi, kad
mūsų milicininkai pertan-
kia jau yra nerimti: buda-
mas uniformoj ir net tar-
nyboj, mūsų milicininkas...
ruko, ko niekuomet nepama-
tysi Britanijoj; mūsų kai ku-
rie milicininkai... naujoj
uniformoj jaučiasi "fran-
tais", kas baisiausiai ir že-
mina jų autoritetą ypač
kiekvienu svetimšaliu akys.
To anaipol nedaro Britani-
jos "polycmonai", kurie yra
visuomet rimti ir bešališ-
kiausi. Jie net nesuprastų
kaip tai yra galima didžiuo-
tis esant taip rimtos tarny-
bos uniformoj. Britanijoj
tarnybos uniformoje neina
nė į valgyklą, nė į teatrą
nė kitur kur (gal kad negas-
dint bereikalingai visuomė-
nės). O musiškaiai net
smuklēm pilna uniforma,
cigarėtą rankoj, ranka į-
remta į šoną, traukia.

Zodžių—tvarkos daboto-
jas, mūsų milicininkas, vi-
suomet turi but rimtas, pil-
niausiai atsidaives savo tar-
nybai, užmiršęs visus pap-
rastus unarus.

Britanijoj "polycmonas"
yra viskas: tau kelį rupeš-
tingiausiai parodys; pama-
tęs abejojanti; pats net už-
klaus, ir net, jei galės, pats,
kur tau reikia nuves; viso-
gi patarimą kuomandagiau-
siai duos; visoki abejotina
gesta tarpe kartais susipy-
kusiųjų iš anksto perspės,
gražiai ir mandagiai; vai-
kus apsaugos ir, reikale, ra-
mią, šaltą ir kartu manda-
gią jiegą pavartos.

Britanijos lazdeles "po-
lycmonai" tik reikale viešai
rodo, šiaip gi jas tik tenešio-
ja užpakalinyj kišeniuje
tautiškų lazdelių — nėra.
Ten juos vadina dėdėmis,
bet iš tikrųjų jie to vardo
ir užsitarnauja. Kardų vy-
resnieji ten jokių neturi.

Kaip aš norėčiau, kad nė
vienas svetimšalis neturėtų
progos mūsų milicijai tokią
repliką padaryt: "Et, pas
juos policija tik skardiniai,
užsukamieji žaisleliai!"

"L. Z."

ŠIS TAS.

Kad viso pasaulio ežerų,
upių, jurių, šaltinių, prūdų
ir kitų vietų vandenis per-
leist Neagara Falls, imtų
vienas milijonas metų, kol
tas vanduo pereitų.

Viennoj padirbta didžiau-
sis pasaulyje laikrodinis. Jis
turi 10 pėdų augščio, ir še-
šias pėdas pločio. Viduje jo
yra užtektinai vietos 22
žmonėms, dviem kanuolēm
iššovimui penkių minūtų
prieš valandą, mašinai, kuri
griežia "jazz" penkiolika
minutų prieš valandą, ir
mekaniškam garvežiui, ku-
ris panašiai trukio garve-
žiui prieš išeisiant iš sto-
ties, triubija valandas. Vi-
sas laikrodinis sveria 300 sva-
rų. Jį padirbo vengras, tu-
las Javūruk, kuris rengiasi
su šiuom laikrodžiu keliaut
per pasaulį, kad žmonėms
parodyt savo išdirbinį.

NAUDINGI PATARIMAI APIE SVEIKATA.

(Tęsa)

Pasijudinimas tuomsyk esti apribotas, kadangi išpuolusi išsinarinusių kaulų galva esti suveržta savo naujoje vietoje. Skaudėjimas esti didelis, nes ta galvelė spaudžia jausliuosius nervus.

Sutinimas nuo užgavimo minkštumą išnarytos vietos. Sutrenkimas.

Apsiejimas. Pašauk tuojaus daktarą. Laik jo pribuvimo nebandant prašalint išnarinimą, išskyrus tik, jei išnarinata žandą, pirštai ar petys, tuosyk galima bandyt atitaisyti.

Atmink, kad bandymas atsodint į vietą išnarinintus narius, išskyrus pirštus ir žandus, sakysim, bandymas neapsipazinusio su anatomija, gali bereikalingai padidint ligonį, iš ko pasekmės išeina, kad sužeidžiama kraujo įdėlius, nervus, ir minkštas vietas, kas gali labai kenkt ligoniui. Kuomet nėra bandoma atsitaistyti išnarinimus, ligonį reikia tinkamai paguldyt ir sužeistą vietą gerai apklostyt su palomis, sušlapintomis labai karštame arba labai šaltame vandenyj, kad tuomi sugaubt įdėlius ir prašalint sutinimą ant kiek galima.

Išnarinimas apatinio žando. Siame atsitikime gelbėtoju gali but bent vienas. Vienok išnarinimas žando yra tai skaudus ir nelinksmas apsiereikšimas. Kad atitaisyti išnarinimą žandą, reikia abu rankų nykščiu apvyniot keliais raišteliais, taip, kad jie nesužeistų burnos. Tuosyk abu nykščiu įkišama ligoniui į burną, uždėdant vieną iš vieno, kitą iš kito šono apatinį dantų, kuomet gi pirštai imama už apatinės žando pusės išlauk. Pirmas paspaudimas daroma žemyn, o paskui užpakalin. Kaip tik jau žandas pradeda įslyst į vietą, nykščius tuokart reikia atimt nuo dantų ir laikyti viduj prie veido, kadangi neatimant jie papuls tarpan dantų, kuomet žandas spriausis savo vieton. Perdaug įtempti raumens veikia lygiai įtemptam gumo žiedeliui ir todėl apžiūrėtojas turi but skubus, nes kitaip susižeis sau nykščius. Kuomet išnarinimas atitaisytas, žandą reikia aprišt.

Išnarinimas pirštų. Tas, išskyrus antrą nari nykščio, nedaro jokio sunkumo pirmos pagalbos mokiniui. Jei išnarinatas pirštas, reikia viena ranka paimt augščiau jo už rankos, o kita už galo ir tiesiai patraukt. Kaulas atšoks į savo vietą.

Išnarinimas peties. Siame atvejy ne-reikia nieko daryt, jei neužilgo galima prisiskaut daktarą, sakykim, bent nors už keturių valandų. Padaryk nusprendimą apie šį dalyką tuojaus, kadangi jei tu busi apytovų priverstas atitaisyti šį išnarinimą, tai turi griebtis už darbo visu greitumu, kad neapsistotų ir nepastirtų raumens nuo ezinimo išnarinatos kaulo galvelės. Paprastai yra sunku atitaisyti išnarinimą peties, ypač jei nariai jau buvo išnarininti. Kad tai atlikt, reikia ligonį paguldyt aukštieninką lygiai ant pečių. Ypata, kuri bandys atitaisyti išnarinimą, privalo tada atsistėt prie ligonio, po pažaste sužeisto peties (žinoma, koja turi but basa arba vien su pančiaka, ne su čevyruku) ir tuosyk paėmus už sužeistos vietos traukt žemyn ir tempt į nesužeistą, šoną, tuo pačiu laiku užkulniu spaudžiant viršun pažastės. Tas išvarys galą išnarinato kaulo lauk ir kaip greit tik jis bus liuosas, atšoks į savo vietą. Kad paskui atmarintą kaulą užlaikyt savo vietoje, ranką tuosyk reikia pririšt prie šono, o nuo alkunės pririest ant krutinės ir uždėt prie syeikojo peties.

Persergėjimas. Atsitikime, kad yra didelis sunkumas atnarint iššokusią vietą, tuojaus paliauk tai daręs.

SULAUŽYMAI.

Aprašymas. Kuomet kaulas sužeistas, tuosyk sužeidimas vadinas nulaužimu. Mus kaulai yra trapūs ir kuomet prispaudimas prieš juos pavartojama, jie lužta kaip lazdelė. Sulaužymai yra paprasčiausiu sužeidimu, veik dešimtis kartų tankesniu negu kad išsukimais. Apie du trečdaliai visų suaužymų liečiasi arnarinų kaulų. Kiti sulaužymai lyginantiesi tankume yra sprandikaulis ir šonkauliai. Sulaužymai strėnų, nugarkaulio ir žiedo jo, yra labai reti.

Paprastas sulaužymas yra tas, kuomet

nepraduriama odą. Sujungtas sulaužymas yra tas, kuomet praduriama odą.

Priežastis. Putimas ir puolimas, taipgi, nuo blogo apžiūrėjimo paprastų sudaužymų ir žaizdų.

Perspėjimas. Paprastas, kaip pasakytą po didžiuoju antgalviu. Sujungtas taipgi atsakantis paprastų sulaužymų ir perspėjimas nuo žaizdų.

Simtombai. Istorija putimo ir puolimo. Skaudėjimas nulaužtos vietos. Jautrumas nulaužtos vietos. Ypata negali pajudint nulaužtą narį. Išnarinimas. Ties nulaužtu nariu vieta atrodys buka ir sulenkta arba kreivą. Visuomet skirsis nuo nesužeisto šono. Pažint nelygumą tankiai galima vien perbraukiant pirštu per nulaužtą kaulą. Nustojimas lankumo kaule. Judinant narį, kurio kaulas sulaužytas, vietoje kad kaulas judintų visiškai, galima tuojaus patėmyt, kad vieta, per kurią kaulas nulaužta, nepaprastai judinasi, lyg ant bėgūnu. Traškėjimas. Tas atsitinka, kuomet judinamo kaulo galai trinasi viens į kitą.

Persergėjimas. Kadangi apžiūrėtojas gali padaryt daug negeistinumų judinant nulaužtą kaulą, nes tie galai tankiai esti labai aštrūs, todėl bus daug saugiau, kuomet sužeistai ir nevaldančiai nario ypatai nieko nebus daroma.

Apsiejimas. Paprastas sulaužymas. Pašauk daktarą. Dalykas prižiūrėtojo pirmkol daktaras pribus, saugot nuo didesnio sužeidimo, ypatingai pradirimo odos su aštriais, kaip peilis, galais nulaužto kaulo. Jei tas atsitiktų, paprastas sulaužymas, su-prantama, taptų sujungtu. Pirmesniame sužeidime nėra jokio pavojaus nuo užkrėtimo, kadangi nekiaura oda apsaugoja kaulą nuo gymių, kuomet paskesniame per pradarą odą gymiai gali įsigaut į vidų kaulo ir jį užkrėst. Verčiau kelias savaites ramiai pabut, kol bus jaučiama menką skaudėjimą nuo paprasto sulaužymo, nē kaip nuo sujungto užkrėst žaizdą, pagimdyt joje pulius ir pagalios, kolį mėnesį sirgt nuo užnuodijimo kraujo, su greitai galima priežascia mirties.

Apžiūrėjime paprasto sulaužymo yra tik reikalas nedaleist sužeistam judintis, kad kaulo galai jį dar labiau sužeistų. Jei tikimasi greito daktaro pribuvimo, nieko nereikia daryt, išskyrus, kad atsakančiai ligonį paguldyt. Jei manoma, kad tą darant galima kaulus sujundint, tad yra gerai tą vietą prilaikyt rankomis, apimant iš abiejų šonų. Kaulą reikia nedaleist sulenk, kuomet kartais ligonis nori pasiverst. Paskui sulaužytą vietą reikia atsakančiai idēt tarp priegalvių (paduškų) arba minkštų žiponų. Tą atlikus reikia saugot, kad nesulenktų arba nepaisitęst per sulaužytą vietą. Jeigu reikia ligonį pajudint daugiau nē kad aprašyta, tuosyk sužeistą vietą reikia laikyt natūrališkai ir, geriausia idedant į luobus.

Jeigu sužeista ypata apsiirengus plonais vasariškais drabužiais, tai nėra reikalo ją nurengt dėlto, kad apžiūrēt nulaužtą vietą. Faktiškai, yra geriau nieko nedaryt, kadangi taip elgiantis, t. y. nurengiant, galima pajudint briaunas nulaužto kaulo ir tuomi padidint sužeidimą, kuomet gi paliekant ant jo drabužius yra daug geriau uždēt luobus ant sužeistos vietos, nes drabužiai tuosyk esti kaip ir paduška (priegalvis), minkštai prilaiškanti narį. Jeigu stori drabužiai, tai irgi nereikia juos nuvilkt, bet su aštriu peiliu, ar žirkliemis prarēt, kad sužeista vieta butų matoma.

Simtombai. Sujungtas nulaužimas. Apart simptomų jau aprašytų, dar yra žaizda, kuomet nulaužtas kaulas arba jo galas išlenda kiaurai lauk per odą.

Apsiejimas. Sujungtas nulaužimas. Pašauk daktarą. Atskleisk nulaužtą vietą prieš orą, perpjaujant ties ją drabužius. Laikykis atsargiai, kaip ir prie paprasto nulaužimo, nedaleisk ligoniui judintis, kad tuomi sulaužytas kaulas nedurtų į šalis. Nedalytėk žaizdos su pirštais ar kuo kitu. Kaip greit galima, pagamink antiseptišką arba hirurgišką cęstą kompresą uždėk ant žaizdos. Jeigu kaulas kiaurai išlindęs, kas tankiai atsitaiko, nebandyk atstūmt jį atgal, bet uždėdamas skeveldrą laikyk taip, kaip yra. Visuomet apžiūrėk žaizdą pirmiau, o paskui nulaužtą vietą. Apžiūrėk sutrenkimą.

Persergėjimas. Niekuomet nebandyk pernešt ligonį, kuomet jo nariai bent kurie nulaužti, pirm kol nejdėsi nulaužtos vietos atsakančiai į luobus arba skeveldrus.

(Bus daugiau)

UKIŲ ŽEMĖS.

Žmogus, turėdamas mažai pinigų ir norėdamas pirkt ukei žemės, sako Suv. Valstijų žemdirbystės ministerija, turi pasirinkt arba mažą ukę apgyventoj vietoj, ir gali randavot kiek nors savo žemės, arba didesnę ukę naujoj, neišdirbtjoj vietoj, kur turės kęst visokius nesmagumus ir gal laukt ilgą laiką kol jo sunkus darbas atneš pelną. Suv. Valstijose yra beveik tiek daug žemės, kuri nepadalinta į ukes kiek yra ukių žemės. Ta neapdirbta žemė randasi visose Suv. Valstijose.

Daugelis svetimšalių nusipirko ukes vietoj, vadina-moj, Great Lakes distrik-tus (Michigan, Wisconsin ir Minnesota valstijose). Žemė miškuose, kur reikia medžius nukirst ir gerai nuvalyt, pirmiau negu galima iš tokios žemės padaryt ukes. Patyrimas rodo, jog tokioj vietoj yra geriausia užvest pienininkystę. Bet gerai iš pradžios augint bulves. Uki-ninkai, agentai ir kiti sako, jog ima apie tris metus kol tą žemę galima nuvalyt ir surinkt užtektinai parankumų pragyvenimui ir skolų užmokėjimui. Per tuos tris metus tokios ukės savinin-kas gali pusę dienos kur kitur dirbt, ir tokiu budu uždirbt kiek nors pinigų. Jis gali dirbt prie kokios kompanijos kaip medžių kirtėjas. Tokios žemės randasi šiaurvakaruose ir pietrytuose. Ten ukininkystės padėjimas visai kitokis.

Prieš perkant neapdirbtą žemę, pirkėjas turėtų pinai ištyrinēt viską, ir jeigu galima, nuvažiuot ir peržiūrēt žemę, kurią mano pirkt, Federališka valdžia įsteigė agenturas, kurios duoda tikras informacijas apie žemę, arba pataria kur galima gaut tokias informacijas. Tas palengvina visą dalyką, ir laikas ir pinigai nedings-ta. General Land Office, Washington, D. C., duoda informacijas apie žemę ir išleido daugelį straipsnelių, duodant patarimus žmo-nėms, kurie nori įgt per "Homestead Act". Ir ant pareikalavimo tie straipsne-liai prisiunčiama. Beveik visia tokia žemė randasi vaka-rų valstijose ir yra geriausia ganykloms ar sau-sai ukininkystei.

Reclamation Service, Wash-ington, D. C., prižiuri sau-są žemę, kuri turi but lais-toma, išleidžia straipsnius apie tai, ir įvairiais budais pagelbsti tokių sausų žemių savininkus.

The Commissioner of Indian Affairs, Washington, D. C. ir Superintendent of the Five Civilized Tribes, Muskogee, Oklahoma, iš-duoda tikras informacijas apie indijonų žemes, kurias parduoda. Gerai butų susi-nešt su tais ofisais, pirmiau negu žmonės perka žemę nuo kompanijų arba šiaip žmonių.

Division of Land Economics, United States Department of Agriculture, Wash-ington, D. C., atsakinėja vis-us klausimus apie žemdir-biškus padėjimus į įvairias vietas.

"AMERIKOS LIETUVIO" KNYGYNE GAUNAMA ĮVARIŲ KNYGŲ.



STRAIPSNIS XXVIII.

Šita valgių sistema atitinka reikalams normaliai sveikų kudičių. Ji neskirama kudičiams su labai opia sveikata. Tokie atvejai yra neparasti ir reikalauja gydytojų apžiūros.

15 iki 18 mėnesių—keturis sykius dienoje.

7 ryte.—Oatmeal, manavų, corn-meal, kiekviena kruopų košelė turi but virta tris valandas diena pirm penėjimo. Pabaigus virimą, košelė turi but kaip skystas kisielis. Ją perkošia per kėturą, o atvėsus ją pasidaro kai kisielis. Šito duok du ar tris šaukštus su pienu. Duok dar 8-10 uncijų pieno atsigt. Skrudintos duonos.

9 ryte.—Sunku vieno orančiaus.

11 ryte.—Minkštai išvirtas kiaušinis, sumaišytas su pasenusios duonos trupiniais, arba vienas šaukštas jaunos sūnka. Pieno atsigt. Cukurius ar sėlinų biskvitas, arba pasenu-si duona su sviestu.

3 popietų.—Avienos, vištos, arba jautienos buljonas, su ryžėmis ar mėsgaliais, arba pasenusios duonos trupiniais. Kiaušiniene, krakmolienė, ryžių pudingas, virtos slyvos, keptas obuolis, arba obuolienė.

6 vakare.—Manavų, kvietinių košelė (virta dvi valandį). Duok du ar tris šaukštus su pienu. Pieno dar atsigt. Cukorius ar pasenusi duona su sviestu.

9 ryte.—Sunka vieno orančiaus.

11 ryte.—Jautienos, kapotos arba drožtos; avienos kojelų gardumynas, smulkiai supjaustytos vištiesos. Spi-niško, asparago, dynės, perkoštos vi-rintos tomietės, virtų morkų. Kep-tas obuolis ar obuolienė. Pasenusi duona su sviestu. Po 21-mam mėnesiui keptos bulvės ir gerai virti šabalbo-nai.

3 p.p.—Vištos, jaučio ar avies bul-jonas su ryžėmis ar pasenusia duona. Kiaušiniene, krakmolienė, ryžių pu-dingas, virtos slyvos. Sėlinų biskvi-tas, arba duona su sviestu.

6 valk.—Manavų, ar kitų kvietinių košelių (virtų po dvi valandį). Duok vieną ar tris šaukštus su pienu, ar sviestu. Pieno atsigt. Biskvitas ar duona su sviestu.

P a s t a b a : Kudičiams reikia duot mažai mėsos iki septynių metų. Ir mėsos porcija vaikų valgiuose turi but duotama tik syki dienoje ir labai mažai. Jei sistema susidaro iš riebių valgių, turinčių proteino, kaip: kiaušiniai, pupos, žirniai, žuvis, tai mėsos galima visai neduot, nebent rekomenduoja gydytojas.

Mergaitės brendimo periodas yra laikas kiekvienai motinai but atsargiai. Tai aršiausias mergaitės gyvenimo tarpas. Tai laikas, kada jos visos pažiūros randasi keistame, statymosi laipsny, kurio pamatas yra kuno persilaužimas. Tai laikas kada jos sveikata labai svarbi. Ta sveikata yra motinos problema. Kiekviena motina turi jį išsprēt. Ji turi išaukt mergaitės sveikatą ir stiprybę, kad pervedus ją laimingai per šį periodą.

Be užtektinai gero maisto brestė-čios mergaitės kunas negali atsilai-kyti gamtos reikalavimams to laiko-tarpio. Tokie vaikai turi gaut du sykiu Eagle Pieno į diena, apart ki-tų valgių. Atmėsk du šaukštus Eagle Pieno į tris šuvertis puoduko šalto vandens. Nekurie labiau myli su ginger ale, vaisių sunka, arba kiaušiniu. Jį galima vartot su nauda ir nekuriuose virtuose valgiuose.

Skaityk šituos straipsnius kas savaitę ir pasidėk atėčiai.

KIBIRKSTELIS.

Dabar pranešu visiems broliams ir seserims, kad pas mus atvažiavo gerbiamas Račkauskas, išvažiavo į Chicagą gerbiamas Račkauskas, likosi biznio vedėju gerbiamas Račkauskas, bendrovės dalininku likosi gerbiamas Račkauskas... Račkauskas... Račkauskas... Račkauskas... A. B. C.

—O— Dievulėli mieliausis! Jau pusė Liepos mėnesio, o Clevelando dirvonas dar garsina, kad apie pabaigą Gegužio Paltanavičia važiuos į Lietuvą... O ar jūs žinot kodėl taip darosi? Todėl, kad gerbiamas Račkauskas pas mus biznį veda (biznis—šuva be vuodegos)—A.B.C.

KAIP AUGINT IR PRIŽIURĖT VIŠTAS?

Ką tik išleidome knygelę kaip augint ir prižiūrēt vištas. Labai naudinga knygelė žmogui, kuris laiko arba mano laikyt vištas. Čia telpa visoki patarimai, kaip augint ir prižiūrēt vištas, kad jos pelningai apsimokėtų. Kaina knygelės su prisiuntimu..... 35 centai.

M. PALTANAVIČIA,
15 Millbury St., Worcester, Mass.

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PASALPOS ORGANIZACIJA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAS ARTI \$500,000.00

Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta \$248,587.80 pomirtiniui. Pašalpy išmokėta \$247,687.15

SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai primami nuo 18 iki 60 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvyne" dovanai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.

POMIRTINIAI SKYRIAI—\$150, 300, 600, IR 1000.
PASALPINIAI SKYRIAI—\$6.00, 9.00 IR 12.00
I SAVAITĖ.

Del platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:

Lithuanian Alliance of America,
307 WEST 30-th STREET, NEW YORK, N. Y.

Pirmas Lietuviškas Graborius

patarnauja prie laidojimo Lietuviams taipgi persamdo automobilius vestuvėms, krikštynoms ir visokioms partijoms.

MOTIEJUS CIVINSKAS, 340 HARDING ST.
Telephone Park 4156.

NAUJA KNYGA VISIEMS REIKALINGA:

KAIP IŠSIIMT PILIETIŠKAS POPIERAS?

Ką-tik išėjo iš spaudos knyga, kaip išsiimt pilietiškas popieras su visais reikalingiausiais klausimais ir atsakymais, ANGLŲ ir LIETUVIŲ KALBOSE. Galite gaut pas mus, kaina 30c.

M. PALTANAVIČIA,
15 MILLBURY STREET, WORCESTER, MASS.

JONAS CIVINSKAS

perkrausto namų rakandus šiame mieste ir perkrausto į kitus miestus, veža anglius ir persamdo trokus prie visokių darbų. Adresuokit šiaip:

340 HARDING ST., WORCESTER, MASS.
Telephone Park 4156.

2-DIDELĖS DOVANOS—2

Laikraštis "VIENYBĖ" EIS TRISSEK SAVAITĖJE, PRADEDANT SU 1d. RUGSĖJO 1923. Prenumerata nuo naujų metų—\$4.00.

Visiems, kurie naujai užsirašys laikraštį "VIENYBĖ" metams, gaus dvi didesles dovanas. Vajus prasideda su 1d. Birželio ir baigiasi su 1d. Sausio 1924. Tik tam laikotarpy bus duodamos dovanos.

DOVANOS:
1—\$1.50 vertės naudingų ir gerų knygų, pasirenkant iš 6 grupių.
2—Kas prieš naujus 1924 metus užsirašys "VIENYBĖ" ant metų, tam metinė prenumerata tik \$3.50. Adresuokit:

VIENYBĖ
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

"AMERIKOS LIETUVIO" Spaustuvė

ATLIEKA SPAUDOS DARBUS.

Dr. J. Basanavičius.

APIE VILNIAUS PRADŽIA.

(Iš "Lietuvos Rytai".)

(Tęsa)

Rusų kronikų liudymu, Vilnius jau buvęs apie 1129 m. tulos srities sostinė, kuomet čia valdęs nežinia koks lietuvių kunigaikštis Davilis—Dlugošiaus vadinamas Vilis. Tame pat XII šimtmetyje Islandijos keleivis ir istorikas Snorro Sturleson, rengdamasis aprašyti Norvegijos istoriją, apkeliauja ją ir dar gi didelę šiaurės Europos dalį ir surinko daug svarbių žinių apie tą kraštą. Savo kelionės aprašyme minėdamas tulas Lietuvos vietas, pasakoja, radęs, regis, išlandiečių nausėdas vietoje, vadinamoje Trik ir Velni, kur jam tekę savo kalba susikalbėt. Pirmasis šių vardų pagal visiška panašumą į tiesą, kaip mokslininkų priimta, esąs Trakai, antrasis—Vilnius. Kitoms gudų—lietuvių kronikoms liudijant, Vilnių jau randame minėtą apie 1270—72 metus, kada Mindaugiai 1263 mirus ir kilus Lietuvoje didžiausiam sumišimui, kryžiuočiai, tuomi pasinaudodami, ėmė ją draskyt ir lietuvių tikybą naikino; tuomet kunigaikštis Šventaragis ir jo sunus Gerimantas perkėlė Vilniun šventąją "ramavą", kryžiuočių ordono sunaikintą pirmiau, buvusią paliai Dubisą ar Nevėžio upę. Butent Utėnio sunus kun. Šventaragis toje girios išrinktoje vietoje prie Vilnios upės su Nėrių santakas, tarpukalnyje, prieš mirsiant, liepęs įtaisyti "šventą raga" (palyg. lotin. rogas, rogum—laužas, ant kurio deginta lavonai) kunigaikščių lavonams deginti ir savo sunui Gerimantui įsakęs ten jo lavoną sudeginti ir vėliau, kad toje vietoje visus kunigaikščius ir kilnesnius bajorus degintų ir kur kitur, kaip iki tol daryta, nebutų deginta. Šventaragiui 1268 ar 1270 m. mirus, jo sunus Gerimantas, pildydamas tėvo valią, įtaisęs didelį "argą" ir jo lavoną ten sudeginęs. Priegtam šis kunigaikštis liepęs iškirsi aplinkėje augusią girią, padaręs didelę aikštę, pastatydinęs Perkunui šventyklą, įkūręs šventąją ugnį su žinia—kriviais, kurių priedermė buvus amžiną ugnį ažuolų ir pušių malkomj šurint (erecta praeterreasacerdotia, copiosis redditibus attributis. Officium sacerdotum erat, ad praescriptas ritus ignem perpetuum quesru et pinu alere) ir šventyklą prižiūrēt. O kadangi tokiam svarbiam lietuvių tikybos centrui reikalinga buvo apsauga, tai be tos tvirtovės, kuri ant skardaus Vilnios kranto gulėjo, rodos, jau tuomet teko dar kita pilis arti pačios šventyklos ant kalno, šiadien pilies kalnu vadinamo, įtaisyti pavidale augšto pylimo arba volo, kuris to kalno viršūnę sulyg šiol apsiaubia iš šiaurės vakarų šono.

Dabar kyla klausima, kadagi ir keno buvo pastatyta ant pat kalno šita storų mūrų pilis, kurios griuvėsius dar šiadien ten jau matome?

Sulyg šiol visi metraštininkai ir Lietuvos istorininkai (Balinskis, Narbut ir kiti) tvirtino, kad šita pilis Vilniuje pastatyta didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedimino apie 1322—3 m., arba, kaip Kraševskis mano, tarp 1318 ir 1323 metų, bet su šita pilies įsteigimo data nesutinka tos žinios, kurias paduoda apie Gedimino statytą pilį kryžiuočių metraštininkas Petras von Dusburch. Iš jo butent gaunama žinia, jog pilis Vilniuje, ir, rodos, murinė, jau stovėjus čia 1305 metais, nes šiais metais, rodos, pirmą kartą žiemos metų kryžiuočių kariuomenės žygio vadas Eberardas de Virnenburgk, Karaliaučiaus komendantorius, Lietuvos kampą Pagraudą išpustijęs ir išdeginęs, atvykęs pas Gedimino pilį (castrum ledimini), stovėjo ant kalno prieš pilį, bet, regis, jos neinėmęs, pasitraukė. Šitame žygyje buvę užmušta ir sudeginta tukstantis lietuvių. Nikolaus von Jeroschin, atpasakodamas šitą nuotikį eilėmis vokiečių kalba, tą pilį vadina Gedeminenhuis. Kitą kartą Birželio 24 d. 1317 m. tą pat Gedimino pilį Ragainės komendantorius Friderikus de Lbencele su kryžiuočių kariuomenės 150 vyrų turėjo slapta apsiaubti, bet lietuvių pilies įgula laiku pasergėjo ir pilį apgynė; kryžiuočiams tik pasisekė papili (suburbium, daz vurburge) sudeginti. Jau Gediminui perkėlus sostinę iš Trakų Vilniun, kryžiuočiai, anot to pat Dusburcho liudymo, dar vis vadina tą pilį Vilniuje "castrum Gedimini", kurio papilį Ragainės komendantoriaus Teodoriko de Altenburgk vedami 44 kryžiuočių

broliai su 400 kariuomenės vyrų iš Sambijos ir Notangijos Gegužės 22 d. 1324 m. sudegino ir išmušė vietoje rastus gyventojus betu, kurie pačioje pilyje pasislėpę spėjo. Nikolaus von Jeroschin šį kartą tą pilį vadina "Gediminen burc". Rodos Sausio mėn. 1330 m. kryžiuočiai iš Ragainės vėl kartą slapta apsiaubė Gedimino pilį, jos papilį su visu labu sudegino, išmušdami vyrus, moteris ir vaikus, išskyrus tuos 12 vyrų, kurie pabėgdami pilin, nuo mirties išsisuko! Tačiau jau Hermanno de Warbergo kronikos 1133 m. pradėdant, tą Gedimino pilį vokiečių kronistai visados vadina Vilniun (Velnen, Welnen, Welaw, Wilna, Willini, Wylle, Wille, Wilna, Vilnee) ir dažnai aprašo, kaip Kuršo kardininkai ir Prusų kryžiuočiai čia apsilankydavę. Taip sulyg kronikų jie čia 1334, 1365, 1367, 1369, 1375, 1377, 1379, 1381, 1382, 1385, 1390 m. Vilniuje ir apie Vilnių bastėsi. Visais šiais skaitlingais žygiais Algirdo, Keistučio ir Vytauto laikais, rodos, ne kartą ant kalno gulinčią murinę tvirtai įtaisyta pilį vokiečiams ingriebt nebuvo pasisekę, tik 1390 m. žemutinę medinę pilį jie paėmė (castrum ligueun cito vicerunt).

Iš paduotųjų Dusburcho žinių apie kariūkus kryžiuočių žygius prieš Gedimino pilį aiškiai matoma, kad ta pilis Vilniuje jau prieš 1305 metus buvo įsteigta ir tvirtais murais įtaisyta, kad jos vokiečiai inimt nestengė*.

Geografiška Vilniaus padėtis ir klimatas.

Vilnius yra vienas seniausių Lietuvos miestų, susimetęs puikioje vietoje—Nėries ir Vilnelės upių slėnyje apsiaustas iš trijų pusių žalumais ir medžiais apaugusiais kalneliais. Musų laikų bendras Vilniaus miesto plotas siekia 1310 desimtinųjų, t. y. daugiau per 14 kv. kilometrų (1431 hektarų); norint Vilniun apeiti aplinkui, reiktų padaryt 28¼ kilometrų.

Prieš didę karę Vilniuje gyventa apie 200,000 žmonių; 1897 m. gyventojų sąrašas parodė Vilniuje esant 154,520 gyventojų. Kas metai prieš karę Vilniaus gyventojų skaičius didėdavo daugiau per 1,500 žmonių.

Vilniaus klimatas yra minkštas, drėgnokas; pavasariai ankstyvi, ilgi, gražūs; toki pat ir rudenys; vasaros ir žiemos—vėlyvos; vasarą čia nešti didelių karščių, o žiemą—nė gilių sniegų, nė aštrių speigų. Per visus metus jaučiamas giedriųjų dienų trukumas: žmonės pasiilgsta blaivaus dangaus ir skaisčiųjų saulės spindulių; dažniausiai dangus esti apsiniaukęs storu pilkų debesų klotu, kas visam kraštui suteikia niaurumo pobūdį. Vasaros vakarų vėjai atpučia lietaus ir sniego debesiu, o rytų ir šiaurės vėjams pučiant, kad ir nusiblaivo dangus, oras atvėsta, atšąla; Gegužės ir Birželio mėnesiai dažniausiai esti šalti, nes žiurė ir vakarų vėjai atpučia šalto oro mūvę; tuo metu iš šiaurės eina į mus rytyn didielės tirpstančio sniego lytys, kurios mūsų kraštą aušina. Tuo pat metu daug sniego ir ledo sutirpsta Skandinavų ir šukalnėse. Tais laikais ir pietų vėjais nešti perdingi šiltas, nes Karpatų kalnuose taip pat ledai tirpsta ir aušina šiltą pietų oro srovę.

Vilnius—provincijos kunigaikštijos sostinė.

Nėra tikrų žinių, kada buvo Vilnius iškurtas. Dvi upės, puikios girios, gražios kalvos, kuriomis apšėiai papuoštos Vilniaus apylinkės ir patsai miestas, traukte traukt lietuvių akį dar žiliausios senovės laikais, kai svarbiausi maisto šaltiniai buvo girių žvėrys ir upių žuvis.

Iš rusų metraščių matyt, kad Vilniaus jau 1129 m. buta ir buta ne visai mažo; tuomet jį valdęs kun. Davilius; jau tais laikais (XII amžiuje) Vilniaus turėta reikšmė, nes jame kunigaikščių gyventa; čia buta vieno provincinio kunigaikščio sostinės. Tai patvirtina ir keleivis islandietis, vardu Snohr-Sohna, kuriam XII amžiuje tekė atsilankyti Trakų (Trikių) ir Vilniaus (Velni) miestų apylinkėse ir kalbėtis su vietos gyventojais lietuviams*).

* Balinskio (Historija m. Wilna 1, 47 p. nanymas, kad "Castrum Gedimini" buvęs ne Vilniuje, bet Velniuje paliai Nemuna, neturi pamato.

* J. I. Kraszewski "Wilno od początka jego do roku 1750".

(Bus daugiau)

PASISKAITYKIT, KAD ŽINOTUMET.

Foreign Language Information Service.

PAMETIMAS PILIETYSTĖS APSIGYVENUS SVIETUR.

Kiekvienas naturalizuotas Suvalstijų pilietis, kuris mano grįžti į savo tėvynę ant kiek laiko, pirmiausia turėtų atsargiai apmąstyti visą dalyką, nes gali nustot Suvalstijų pilietystės ir jam visas prigulinčias tiesas.

Kuomet ateivis prašo Suvalst. pilietystės, jis po prisiegi sako, jog yra jo noras nuolat apsigyventi Suvalstijose, ir pasirėmiant ant to svarbaus priedado, Suvalstijų valdžia duoda jam tas pačias tiesas, kokias turi Suvalstijose gimę. Viena iš tų tiesų yra apsauga valdžios ir Suvalst. vėliava, kuomet užsiėmimas arba pasilinksminimas veda jį į svetimas šalis.

Jeigu naturalizuotas pilietis lanko šalį kur gimė, arba bile kitą kurią, musų valdžia ir jos diplomatiški atstovai visuomet noriai jam suteikia reikalingą apsaugą, ir prižiuri jo tiesas, bet jeigu naturalizuotas pilietis apleidžia savo namus šioje šalyje, ir nuolat pradeda gyventi kitoje šalyje, nėra reikalo šiai valdžiai jį toliaus apsaugot.

Todėl įstatymas aprūpina, kad jeigu į penkis metus po jo naturalizacijos sugryžta į savo gimimo šalį arba į kitą svetimą šalį, ir pradeda ten nuolat gyvent, tas jo žigsnis bus "prima facie" parodymas, jog nebuvo jo noras "pasilikti" Suvalstijų nuolatinio gyventojų, kaip padavė pilietystės prašymą ir padarė priedadus, ir be kitokių prirodymų, jo pilietystės sertifikatas bus panaikintas kaip neteisėnai gautas.

Tas įstatymo aprūpinimas liečia tik naturalizuotus piliečius, kurie prasišalina iš Suvalstijų po penkių metų po išsiėmimo savo pilietystės popierų. Bet kitas įstatymo aprūpinimas liečia netik pirmus penkis metus, bet visą naturalizuoto piliečio gyvenimo laiką. Tas aprūpinimas reiškia, kad jeigu naturalizuotas pilietis vazuioja užjuri ir apsigyvena per du metus svetimoje valstybėje, iš kurios jis paėina, arba penkis metus kitoj valstybėje, bus suprasta, kad jis nenori likti piliečiu. Tik jeigu turės gerus prirodymus, bus kitaip manyta.

Tas nereiskia, jog naturalizuotas pilietis pameta savo pilietystę po dviejų metų apsigyvenimo šalyje. Bet reiskia, jog Suvalstijų ambasadoriai, konsuliai, imi gracijos ištyrėjai ir kiti valdininkai turi tiesą manyti, jog jis atsižadėjo savo pilietystės, ir jis turi juos pertikrint, jog neketino taip daryti ir tik taip nenustoja pilietystės. Geriau sakant, po dviejų metų apsigyvenimo savo šalyje, jo pilietystės popieris nėra prirodymas, jog jis yra pilietis. Jeigu į bėda papuola, Suvalst. valdininkai gali atsisakyti jam teikt pagelbą, ir jeigu jis nori sugrįžti į Suvalstijas, jis gali sugrįžti kaip ateivis ir gali but prašalintas kaip ateivis. Kuomet

naturalizuotas pilietis sugryžta į Suvalstijas, kartais manoma, jog jis neketino pamest pilietystę, bet tas neliečia visus atsitikimus. Tokį atsitikimą Suvalstijų teismai New Yorke turėjo nutart prieš kelis metus. Svedas, vardu Anderson, atkeliavo į Suvalstijas 1891 m., gėveno čia 14 metų, tapo naturalizuotas pilietis 1905 metais. 1906 m. jis sugryžo į Švediją ir pasiliko ten iki 1916. Kuomet sugryžo į Suvalstijas, buvo ant Ellis salos sulaikytas kaip ateivis, kuris prigulėjo prie tos kliaisos, kuri sulyg imigracijos įstatymų, negali atvažiuoti į Suvalstijas. Kad nors jis paaiškino, jog jis nėkuomet neketino pamest savo pilietystę ir visuomet buvo jo noras sugrįžti ir atsivežt savo šeimyną į Suvalstijas, imigracijos viršinkai skaitė jį nepiliečiu, ir įsakė jį deportuoti. Apeliacija buvo įteikta Suvalstijų teismui. Teismas nusprendė dėl jo ilgo nuolatinio apsigyvenimo užjuri, sulyg įstatymo, Anderson neteko pilietystės tiesų, ir kad jis negalėjo parodyti jis palaikyta ateiviu.

Kitas panašus atsitikimas; kitaip perstatė klausimą. Vokietis naturalizuotas pilietis, sugryžo į Vokietiją kelis metus prieš karę, ir dėl nesveikatos jo žmonos tėvų ir dėl karės, nesugryžo į Suvalstijas iki 1921 m., bet jis turėjo turto Suvalstijose. Jo turta paėmė "alien property custodian" kaipo turtas, kuris priguli ateiviu. Kuomet sugryžo į šitą šalį, jis kaipo pilietis bandė atgaut savo turta. Teismas nusprendė, kad nors jis sugryžo ir tas gal reiskė, jog jis nenorėjo nustot savo pilietystės, ir visi jo prirodymai rodė, jog jis neturėjo norą netekt pilietystės, buvo jis skaitytas kaipo pilietis ir galėjo atgaut savo turta.

Tokiu budu kiekvienas atsitikimas turi atskirai but apspręstas. Bile naturalizuotas pilietis, kuris sugryžta į savo gimimo kraštą dėl daugiau kaip dviejų metų, turėtų suprast, jog jo sugryžimas į Suvalst. dar nebus užtektinu prirodymu, kad jis pilietis.

Severos Gyduoles uzliako seimynos sveikata.

Kaipo balai atatin-kamas ir kartus tonikas — imk

Severa's Balzol

(pirmiaus Gyvates Balzamas).

Rekomenduojamas virškinimui, iprastai uzkiejėmui ir nupuolusiai kuno padėčiai.

Kaina 50 ir 85 centai.

Klauskite pas aptiekorius.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Knomet skauda jums galva arba negalite matyt skaityt ar dirbt, ateikite pas mus ir mes pritaikysime jums akinius, kurie jums pagelbės.

Pope Optical Co.,

397 Main St., Worcester, Mass. (Viršui Moulton's krautuvs)

Antanas J. Milleris, Lietuvos advokatas, 406 Slater Bldg., Worcester, Mass.

Suite 71 Tel. Park 7636

Dr. Ruth F. Bernot, Lietuvi Dentista.

Central Exchange Bldg. 311 Main St., Worcester, Mass.

Tel. Park 2148—W. Prityres Lietuvos Fotografistas

Jonas Černius, 8 Vernon St., Worcester, Mass.

Traukiu paveikslus pavienių, vestuvių, draugijų, išvažiavimų, parodų ir pagrabų. Darau krutamus paveikslus. Specialistas piešime didelių paveikslų. Užlaikau visuos paveikslų rėmus.

DR. TESSMER, Dentistas.

306 Main St., Worcester, Mass. virš Iver Johnson krautuvs

OFISO VALANDOS: nuo 9 iki 6, o ketvergais iki 8 valandai vakare. Nedėliomis nuo 11 iki 12 valandai.

Tel. Park 3310

KATIK IŠ LIETUVOS

NAUJA KNYGA

Lietuvos Įstatymai.

SISTEMATIZUOTAS ĮSTATYMŲ INSTRUKCIJŲ IR ĮSAKYMŲ RINKINYS.

Surinko teisminkas A. MERKYS. Redegavo Viriausio Tribunolo Pirminkas A. KRISCIUNAS, išleido A. MERKYS ir V. PETRULIS.

Knyga turi 1031 puslapį. Taipina savyje įvairias Lietuvos teises, kuriomis naujai atgimusi Lietuvos respublika naudojasi.

Kad pažint gerai Lietuvą, reikia perskaityt Lietuvos teises. Kad atsilaikyt prieš bangas įvairių agitacijų priešais Lietuvą, kurios skleidžiamos Amerikoje, geriausia galima susipažint su Lietuvos teisėmis. LIETUVOS ĮSTATYMUS dabar galite gaut nusipirkt "Amerikos Lietuvių" knygyne. Kaina 3 doleriai.

"AMERIKOS LIETUVIS,"

15 Millbury St., Worcester, Mass.

KILA IŠGYDOMA

Su Stuardo Plapao Paduškaitė. Jus galite mest šalin visus diržas, kadangi Plapao paduškaitė yra vien tam padaryta, kad jis išgydyt nuo kilaos. Ji yra taip padaryta, kad kartą pridėta nenulenska ir tuo budu geresnė negu diržas. Jokį diržų ar sprendžiu neturi. Minkšta, lengva nešiojimi. Pigi. Jokio nesmagumo darbe neturėsi. Gauta aukso medalus. Mes prisijusime, ką sakome, atsiūsime jums išmėginimui visai DYKAL.

Plapao Laboratories, 3059—Stuart Bldg., St. Louis, Mo.

KAS SKAITO "AMERIKOS LIETUVI" TAS VISKĄ ŽINO.

SUGRAŽINKIT LINKSMAS DIENAS!

SUGRAŽINK ATGAL DRAUGISKUMĄ, MEILĘ, DAINAS, MUZIKĄ IR ŠOKIUS, TŲ LINKSMŲ DIENŲ, KURIOS JAU PRAEJO...

Išigyk GRAFONOLĄ, kuris palinksmins jus namus. Lietuviški Rekordai, padaryti Lietuviškų artistų: dainos, monologai ir muzika.

Mūsų krautuvsėje randas didelis pasirinkimas REKORDŲ ir mašinų. Iš kitų vietų lietuviai norinti išgyyti Grafonolą, pridėjus savo adresą nolą arba Lietuviškų rekordų, ir už 2c. stampą, adresuojant

M. PALTANAVIČIA, 15 Millbury St., Worcester, Mass.



O nelaimė! Yra daug žmonių, kurie juoks is tavo sielvarto! Tačiau geras draugas patars naudoti

Ruffles

pleiskanų mirtinąjį priešą.

Suvilginkite Ruffles savo galvos odą kasdien, per kokią savaitę laiko ir pleiskanos tuojans pranyks. Naudokite Ruffles nuolatos ir po to, ir tuo budu užlaikykite savo galvos odą švaria ir sveika ir savo plaukus gražiais ir žvilgančiais.

Kaina 65c. aptiekose, arba priuškite 75c. tiesiai į laboratoriją.

F. AD. RICHTER & CO. 104-114 So. 4th St. Brooklyn, N. Y.

VIETOS ŽINIOS.

Jau po išvažiavimų. Praėjusioji sereidj daugybė Worcesteriečių dalyvavo Naujos Anglijos sandariečių išvažiavime, kuris įvyko prie miestelio Framingham. Išvažiavimas visomis pusėmis pavyko. Publikos buvo iš visos Naujos Anglijos (vienas automobilis buvo net iš Cleveland, Ohio) per du tukstančius. Programą susidėjo iš Bludžiaus orkestros, sobostoniečių Gabijos horo dainų ir studento Rastenio, prakalbos. Laimingiausias iš visų išvažiavime dalyvavusių buvo "Sandaros" redaktorius V. J. Šliakis, kuris laimėjo auksinį \$5, leista Damijonaičių pašelpai.

Už mergaitės apdraskymą. Doktoras J. J. Donoghue, gyv. po No. 10 prie Vernon gatvės, kuris pavašaryj apdraskė 14 metų francuzaitę Loretą Morin, dabar teismo tapo pasmerktais vienam metui kalėjiman be jokių apeliacijų, ir nuo teismo dienos išgabentas kalėjiman. Pasmerktais doktoras turi žmoną ir dvejetainą vaikų.

Straiškas dar tęsiasi. Telefonų operatorių straiškas dar tęsiasi, bet tikimasi greitos jo pabaigos. Majoras Sullivan šiai savaitei šaukia konferenciją kitų Naujos Anglijos miestų majorų, kad apkalbėtų budus, kuriais būtų galima sutaiškyt straiškieres su kompanija. Kompanija griėštai paaiškina, kad straiškierės nebus priimtos atgal į darbą.

Iš žuvininkų gyvenimo. Šią savaitę iš visų Worcesterio žuvininkų sumušė rekordus Jonas Burokas, pagavęs 5 "besus". Kiti senieji žuvininkai kaip Andzelis, Sviderskis, Bernota ir kiti dar nespėję priduoť savo atskaitas dėl laiko stokos, nes išsišjusę žvejoją, kad susilyginus su Boroku. Nieko nebus!

Kitas doktoras nubaustas. Doktoras J. Boland tapo areštuotas ir teismo nubaustas \$25 už greitą automobilium važiavimą ir per tai susidurimą su sunkiuoju automobilium. Policistas Murphy, kuris jį areštavo, teisme liudijo jį buvus girtu ir todėl jis netėmijo signaly.

Ketvirtos Liepos aukos. Praėjusioji ketvirtoji Liepos dienoj šaudymų ir ugnies laidymų aukomis yra: M. Cheney, 31 metų, nudegė ranką; L. Lucier, 13 m. nudegė abi rankas; H. Brown, 15 m. nudegė kairę ranką ir apsvilo smakrą; A. Burke, 13 m. apsvilo abi rankas; F. Meller, 15 m. nudegė rankos pirštus; E. Crosby 17 m. nudegė rankas, burną ir dešinę šoną; H. Corney, 7 m. paraknas nušutino smakrą. A. Cote, 14 m. išdegė akis ir apsvilo burną. W. Bombard, 9 m. apdegė kairę ranką. Jonas Pustinis 29 metų revolveriu persišovė dešinę ranką. D. Baker, 5 m. išsidegino abi akis. J. Barret, 14 m. nusidegino kairę ranką.

Pirmutinis išvažiavimas. Aušrelė turėjo pirmutinį viešą išvažiavimą šiuosmet, kuris įvyko perėjame nedėdienyje, W. Tetnicke, kur pernai turėdavo savo išvažiavimus Taryba ir kitos tautiškos draugijos. Publikos susirinko apie du šimtai.

Išdalino savo turtus. Policistas Flanagan patėmijo prie Pleasant gatvės A. Swansoną stovint ir praėiviams dalinant pinigus. Kada jį areštavo, jis buvo jau išdalinęs \$1271. Buvo tai girtas švedas, ir nežinojo ką daro. Užtai tapo nugabentas kalėjiman.

Parduos už mokesčius. H. J. Tunisons neužmokėjo pernai taksus ir todėl dabar bus parduota per akcioną jo turtas. Pardavimas atsi-bus 3 dieną Ruggjučio, 10 valandą ryto, miesto rotušėje, Council chamber salėje.

Blogai, kad nesudėgė. Du namai, priklausanti L. McCarthy, prie Elsworth ir Bigelow gatvių, vienos savaitės bėgyje keturis kartus degė ir vis nesudėgė. Užtai labai blogai, nes apsaugos kompanija išmetė iš apsaugos, o miestas verčia tuos namus nugriaut ir jų vieton pastatyt naujus.

Rado sudegusią senelę. Prie Leicester gatvės gyvenno savuose namuose Marė Hove, 96 metų amžiaus. Nuo kelių dienų jos nematydami kaimynai užsiinteresavę pašaukė policiją, kuri išlaužusi duris atrado senelę gulint virtuvėj ant grindų. Drabužiai ant jos buvo sudegę ir kunas žymiai apsvilęs. Koku būdu ji sudegė, niekas negali dasiprotėt.

Pasikorė kalėjime. Prieš tulą laiką buvo sumistas Antonio Prato, kuris policijai prisipažino Winchendene nužudęs savo pačią čia pabėgo. Jis be užstato buvo laikomas didžiaime kalėjime, kur dabar jį rasta pasikorusį ant savo diržo. Šalia jo gulėjo laiškas, kuriame jis persiprašo už visas nedorybes, kurias jis yra padidęs.

Atnešė dovanų. Ketvirtoji dienoj Liepos ir dovanų buta. Po No. 73 prie Thomas gatvės, priemenioj atrasta apie savaitės senumo mergaitė, sverianti devynis svarus. Kas tą dovaną čia atnešė, nesurandama jokių ženklų, tik namų šeimyninkas sako, kad keliomis minutomis pirmiau mergaitės atradimo, jis matęs kokį vyriškį su nešuliu einant priemenion. Mergaitė atiduota ligonbutin.

Kliubo šokiai. Kliubas kas ketvergas ir subata savo vasarnamyje rengia šokių, bet atsibuvė 3 dieną Liepos buvo šauniai. Publikos buvo daug. Orkestra po direktyva Jono Dirvelio režė smagius "polkas", savo veikalus, kuriuos, kaip girdėt, jis rengiasi išleist knygomis. Valio kliubičiai ir Jonas Dirvelis! Rep.

Švento Jurgio draugystės ir ALTS. 16 kuopos, kurios priklausio prie Draugijų Ta-

rybos, išvažiavimai irgi toje pačioje vietoje atsibus vėliau. Apie tai bus paskelbta. Rep.

Tarybos išvažiavimas, įvyks 15 dienoj Liepos, toje pačioje vietoje kur pernai arba Tatnuck ukėje. Užprašomi visi lietuviai į šį išvažiavimą atsilankyti. Čia bus išvažiavimai kas nedėdienis, per visą vasarą. Rep.

Atsiimkite. Worcesterio Suvienytos Draugijos skelbia, kad išlaimėjimui leista elektrikinė gėlė tapo laimėta 150 numeriu. Kas turite tą numerį, atsiimkite savo laimikį, kuris yra pas išdininką A. J. Katkauską, po numeriu 372 Millbury gatvė.

Paskelbimas. Šiuomi paskelbiame visuomenės žinią, kad Aušrelė paima mokinis ir kaip tik oras atvės, atvaidsin veikalą "Užnemunės žydas". Todėl meldžiame kitų Worcesterio draugijų šį veikalą nerengti. Aušrelės valdyba.

Kliubo susirinkimas. Liepos devintą dieną įvyko susirinkimas. Nutarta surengti beno koncertą su prakalbotomis (tik savo nariams), invest telefoną ir vandenį vasarnamin ir keliatas kitų dalykų. Šiame pačiame susirinkime priimta 30 naujų narių ir 4 atmeta. Tik vienas Bruožis prirašė 21 narį. Kliubo kor.

PASKELBIMAS. Šiuomi paskelbiama Sunų Lietuvos Draugystės nariams N. S. Pittsburghe, kad pusmetinis susirinkimas įvyks 15 dienoj Liepos (July) šių metų, savame name 818 Belmont gatvė, N. S. Pittsburgh, Pa. Susirinkimas prasidės 12:30 po pietų. Visi SLD. nariai, gyvenanti Pittsburghe aplinkėje, malonėkite visi dalyvaut šiame susirinkime, nes tai yra labai svarbus susirinkimas, tad reiks aptart daug svarbių reikalų, o labiausia apkalbėt padidinimą namo. Bukit visi.

D. Kvietkus, sekretorius.

ANT RANDOS.

ANT RANDOS krautuvė ir tenimentas išsirandavoja gan prienama kaina. Atsiūskite pas MR. CHASE, 142 Elm St. Phone Park 2052 R.

REIKALAVIMAI.

REIKALAUJAM merginų dėl lengvaus darbo prie drato ir preso. Geru užmokesnis. HAMLIN & RUSSELL MFG. CO., WORCESTER, MASS. (26-29)

CAPITOL PHOTO STUDIO

Dailus, gerai padarytas paveikslas, tai tinkamiausia dovana, jūsų draugams ir gentims. Mano ilgų metų patyrimas ir prieinamos kainos padaro šią ištaigą tinkamiausia vieta nusimant paveikslus. Taipgi norime atkreipti atyda Choro, Kuopo ir Draugijų, kad mes turime didelę vietą, tinkamą nuėmimui paveikslų didelėms grupėms žmonų. S. BAJERČIUS, Savininkas, 24 MILLBURY STREET, Tel. Park 2093 R.

PARSIDUODA.

CAMBRIDGE ST. 3 šeimynų namas, maudyklės, gasas, elektra, naujas plumbing. Kaina \$6,600. CAMBRIDGE ST. namas 6 kambarių, su visu ištaisymu viduje. Kaina \$2,800, \$600, kainą. SMELIŲ ir akmenų kalnas dėl mury-mo namų ir kelių pilimo, bei cemento plytų dirbimo. Kas supranta tą biznį, tai yra aukso mainos. Turio žemės po akra ir daugiau prie ežero ir tik vienas fėras važi-uot. Turio šora ant randos del barberio, kriaučio, šiaučio, frukto, arba sodės išdirbystei, bei kitokiam bizniui. FARM 108 akru žemės, 220 obelių sodas, 7 galvijai, 2 arkliai, 75 vištos, vežimai, padargai, 11 kambarių namas, banė ir kiti būdinkai, arti miesto ir stryktario. Kaina \$7,000. Mai-nau ant namo mieste. ARTI MILLBURY ST. yra didelis blokas su daug šeimynų ir štorais, neša randos \$3000 į metus. Kaina 26,000, \$2,000 įmokėt.

JONAS BUKOKAS, Notarijušas ir Agentas, 25 Millbury St., Worcester, Mass.

Parsiduoda Pigiai

WEBSTER SQ. Naujas namas, kaina \$8,500. VERNON ST. Namai, maudynės, gasas, elektra—\$7000. HARRISON ST. Namai, maudynės, gasas, elektra—\$4500. UPSALA ST. Namai, didis jardas, daug medžių \$5000. VERNON HILL. Namai 6-6-6 kambarių, kieto medžio grindis ir visoki geriausi įtaisymai—\$12,200. TURIU ant pardavimo namų mažų ir didelių visose dalyse miesto. Kas norite pirkt, užleikite pas mane. Neatsilikite ir tie, kurie norite greitai parduot, nes aš jums daug greičiau parduosiu negu koks kitas agentas!

L. J. PAULASKAS, Real Estate, 15 Millbury St., Worcester, Mass. (Prie Amerikos Lietuvio)

PARSIDUODA

PARSIDUODA 20 kambarių namas, kuriu galima vartoti dvi viešbučio, krautuvė daranti gerą biznį, banė, kuria būtų galima perkeist į gara-džių, ir namelis gyvenimui arba bi-zniui. Tas viskas yra prie pat vieš-buolio, gera progą pasinaudot. Kaina labai pigi. C. H. PRUE, Holden, Mass. Tel. 45 ring 4.

PARSIDUODA 100 akru farma, 6 kambarių namas, karvės, gyvuliai, mašinos, ir visi įrankiai, prie vanden. Arti žemės yra fabrikas, kur galima dirbt. Vieta labai gera, kaina pigi. C. H. PRUE, Holden, Mass. Tel. 45 ring 4.

PARSIDUODA 40 akru farma, dirbama ir miškas, namas, daržas ap-sodintas, karvės, arkliai, vištinknai, ir viskas kas tik reikia. Puiki vie-telė apsisiverimui. Galima pirkt nepaprastai pigia kaina. C. H. PRUE, Holden, Mass. Tel. 45 ring 4.

Parsiduoda gera ukė.

PARSIDUODA 100 akru farma, 45 dirbamos, viskas užsodinta, naujas 8 kambarių namas, didelė banė, vištinknai, mašinos, 5 karvės, 3 arkliai, telyčia, 2 kiaušės, 200 vištų, 700 kordų malkų girios, inžinas malkom piauť ir visi įtaisymai. 2 mallos nuo miestuko, arti fabrikų. Kaina \$5000, įmokėt \$1500. V. ANDRIJAUSKAS, Bradford Hill, Plainfield, Conn. (28-29)

Pavasaris-Reik Gražių Drabužių

Kas tik norite gražių drabužių, galite ateiti ir paduoť savo užsakymus. Naujaisios audekų prabos ir naujaisios mados dabar bus jums parodyta. Darbas mūsų gvarantuotas. Jau keliatas vaikių Worcesteriye džiaugiasi mūsų gražiai pasiutais drabužiais. Rasite mus "Amerikos Lietuvio ofise, 15 Millbury st., Worcester, Mass., nuo 4 iki 6 val. po pietų, kiekvieną subatą.

Vincas Intas & Son, Main St., Holden Arcade, Webster, Mass. 15 Millbury st., Worcester, Mass.

ŠIS 3 ŠMOTŲ PREZERVINIMO SETAS. STEBETINA KAINA.

MIRRO The Finest Aluminum. Pukius radynis. Kaip tik Jum reikalingas—3 šmotų MIRRO prezervinimo setas. TIKTAI \$1.98.—suceđinimas 87c., nes perkant skyrium, jie atsietuť \$2.85. Koznas šmotas yra tikras Mirro—stiprus. Kietas aluminas, kuris laikys per metus. Jus vartosit 10 kvortų prezervavimo puodą, netik dėl prezervavimo, bet kiekvieną dieną. Sam-tis yra pukius. Leika yra taip pa-daryta, kad ją galima vartot kaip puo leiką ir kaip puoduką. Mes negalim pranašaut kaip ilgai mes turėsim šiuos setus ant rankos ta kaina. Bet ŠIADIEN laukia Jus!

SADICK HARDWARE & PAINT CO., 66 Millbury st., Worcester, Mass.

PRANAS LEVERIS, Dailydė-staliorius.

Užima kontraktus ant budavojfino ir taisymo namų. Taipgi taiso ir dailias namus ir padaro įvairius medžio darbus. Kainos labai žemos. Reikalaujanti dailydės, malonėkite kreiptis pas mane, po numeriu— 15 MILLBURY ST. Tel: Park \$177. Worcesteriye.

STEBETINOS GYDUOLIS!

Zaibo greitumu prasiplatino žinios po kitas šalis apie išradimą geriausių gyduolių nuo reumatizmo, SKROM. Mes jas siunčiame į Angliją, Grekiją, ir k., ir vis atrašo, kad puikias pasekmes gauna. Siunčiam visur palei užsaky-mą. Vien a banka kainuoja \$1.85, dvi bankos \$2.50, šešios — \$7.50.



Paveikslas išradėjo, F. Lipnevicius.

Galima gaut pas mus, "Amerikos Lietuvio" ofise, 15 Millbury Street, Worcester, Mass.

APTEIKA

Vienintelis Lietuvio Vaistinyčia. Visų daktarų Amerikos ir Europos Receptus sutaisome su didžiaisia aty-dai; vaistus ir chemikalus vartojam pirmos rūšies. Budamas 6-uos mėnesius Lietuvoje, parinkau ir pargabenau daug nau-dingų vaistų iš Lietuvos ir iš kitų šalių Europos. Pas mus galima gaut gyduolių nuo visokių ligų. Norėdami suėdyt pinigus ir sveika-ti, visados kreipkitės į mūsų aptie-ka; kuriems nėra galima per tolunga atėit, tai rašykite, o mes prišiusime reikalingus vaistus per Ekspresą.

A. BUDREVICIUS, Previzorius, 95 Millbury St., Worcester, Mass.

Anthony Oswald Shallna, Lietuvio advokatas, 366 BROADWAY, ROOM 2, Telephone, So. Boston 3570 SO. BOSTON, MASS.

ATYDA VIETINIAMS

NAUJA VIETA visokių darbų. Atlieku medinius, blekinius, slaitinius darbus, taisau lovius, paipas, dedu konduktorius, dengiu stogus slaito, medžio ir pop'eros, taisau šingelius, dedu naujus, ir atlieku dailydės dar-bus. Darbų atlieku gvarantuotai. Kreipkitės pas mane. J. MEDZIUKVICIUS, 3, Maxwell Ct., Worcester, Mass. (35)

LIETUVA!

Pirkite laivakortes giminėms Lietuvoje. WHITE STAR LINE N.Y.—Cherbourg—Southampton: Majestic—liep.14; rugp.11; rugs.1. (Pasaulio didžiausias laivas) Olympic—liep.21; rugp.18; rugs.8. Homeric—liep. 28; rugp. 25; rugs.15. Greiti susisiekimai su Baltijos portais.

AMERICAN LINE N.Y.—Plymouth—Cherbourg—Hamburg—Minnekahda—liepos 19; rugp. 23; rugs. 27.

Kronland — liepos 26 *Manchuria — rugp. 2 Finland — rugp. 9. * Mongolia — rugsėjo 16 * Naujos 3-čios klasios kvatieros. Perkliant kitais alivais į Baltijos uostas.

RED STAR LINE N.Y.—Plymouth—Cherbourg—Antwerp Zeeland—liep. 18; rugp. 15; rugs. 12 Lapland — liep. 25 Gothland (tik į Antwerp)—rugp. 4 Belgenland — rugpjučio 8 Geras valgis. Uždaryti kambariai. Dideli vieši kambariai. Kreipkitės prie vietinių agentų arba į PASSENGER DEPARTMENT, 84 State St., Boston, Mass.

HOLLAND AMERICAN LINE Geriausias, tiesiausias susisiekinas su Lietuva vandeniu. Laivai perkelia pasażierius iš Rotterdamo tiesiai į Pilavą. Laivai išplaukia iš New Yorko: VEENDAM Liepos 14. ROTTERDAM Liepos 21. VOLENDAM Liepos 28. RYNDAM Ruggjučio 4. Mūsų laivai turi geriausias vietas dėl trečios klasios pasażieriu. Del užsakymų kreipkitės prie vietinių agentų, ar HOLLAND AMERICAN LINE, 89 State St., Boston, Mass.

CUNARD

IS BOSTONO Į LIETUVĄ per Liverpool, ant naujų, didelių, puikių alieju varomu laivų: Taipgi is New Yorko, ypatiskai SCYTHIA — liepos 26; rugp. 23 SAMARIA — liepos 12; rugp. 9 priziūreta kelionė į Lietuvą ir visas Baltijos valstijas kas utarninką ant trijų marių milžinų, su persėdimu Southamptono. MAURETANIA, AQUITANIA, BERENGARIA. Taipgi reguliariai išplaukiami tiesiog į Hamburgą ant naujų aliejaus laivų. 3-ia klasa: (1) Pilavą — \$106.50 (1) Hamburgą — \$103.50. Karės taksu \$5.00. Dėl informacijų kreipkitės prie vietinio agento arba į CUNARD LINE, 126 State St., BOSTON, Mass.

NEW YORK HAMBURG

UNITED AMERICAN LINES JOINT SERVICE WITH HAMBURG AMERICAN LINE Trumpiausias kelias į visas dalis LIETUVOS. Išplaukiami kas savaitę nuo Pier 86, north River, prie 46 st., New Yorke, geriausias laivais: "Resoluté," "Reliance," "Albert Ballin," "Deutschland." su I, II, ir III klasios pasażie-rais, ir laivai: "Mount Clay," "Mount Carroll," "Mount Clinton," "Hansa," "Thuringia," ir "Westphalia," su antira ir III klasia. Mandagus, geras pa-tarnavimas, pukius valgis, malonios aplinkybės. United American Lines, 260 Hanover st., Boston, Mass. ar kitu igalioti agentai.

Greita Kelionė į EUROPA!

LAIVAI iš-plaukia kas savaitę nuo 3 ir 4 prieklaukos, Hoboken. Geri greitai laivai. Geras valgis — dideli kambariai. Ke-liaukit ramiai S. Valstijų valdžios laivais. President Harding — Liepos 14 President Arthur — Liepos 21 S.S. Leviathan — Liepos 28 George Washington — Rugp. 1 S.S. America — Rugp. 4 President Roosevelt — Rugp. 11 President Fillmore — Rugp. 14 Dėl informacijų rašykite į United States Lines, 75 State St., Boston, Mass. 45 Broadway, New York, N.Y. Managing operators for U. S. SHIPPING BOARD

111 CIGARETAI

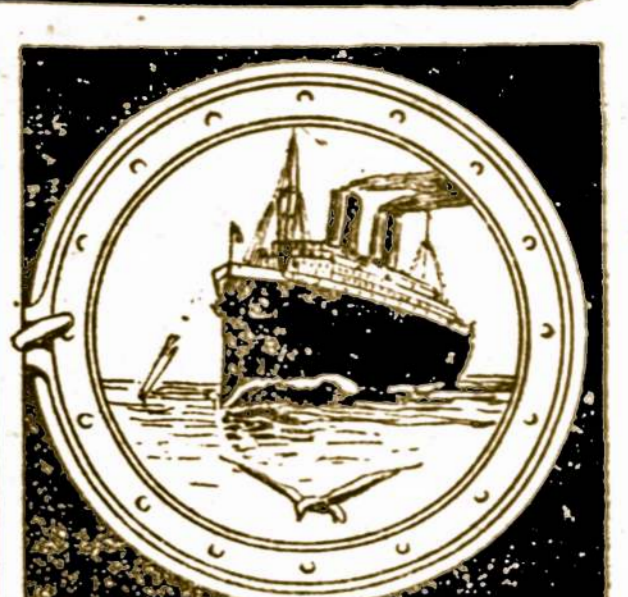
Jie yra GERI! 10c Pirk šiuos Cigaretus ir taupyk pinigus!

Worcesterio PENKIŲ CENTŲ BANKA,

316 Main Street Turtas — \$22,500,000 Įdėjimai eina ant intereso pirmą biznio dieną kiekvieno mėnesio. BANKOS VALANDOS: Kasdien nuo 9 ryto iki 3 popiet. Subatomis nuo 9 ryte iki 1 val. popiet. Subatos vakarais vien tik dėl pinigų įdėjime, nuo 6 iki 8 val. vakara.

NAUJAS LIETUVIS GRABORIUS

Juozas J. Dirsas Geriausiai patarnauj už pl-giausia prekę. Jei mirtis patik-tyt jus draugą ar giminę, kreip-kišė prie manęs. OFISAS: 208 MILLBURY STR., Tel. Park 1376 NAMAI: 13 ELLSWORTH STR. Tel. Cedar 4953.



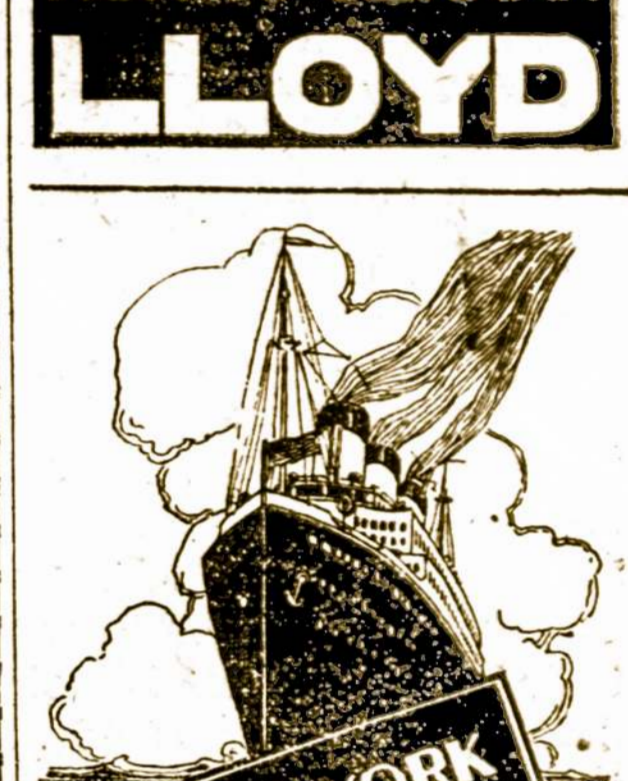
NEW YORK BREMEN

Laivai išplaukia kas savaitę. Trumpiausias kelias į visas dalis

LIETUVOS

Nauju, puikiu laivu COLUMBUS, Didžiausias vokiečių laivas, 32,000 tonų, vežant 1, 2, ir 3 klasios pasażierius, ir ant populiariškų vienos klasios laivų. Uždarytos kajutos dėl 3 klasios pasażieriu, su 2 ir 4 lovom. Lietuviškas valgis. Dėl informacijų, kreipkitės prie vietinių agentų, ar 192 Washington St., Boston, Mass.

NORTH GERMAN LLOYD



NEW YORK HAMBURG

UNITED AMERICAN LINES JOINT SERVICE WITH HAMBURG AMERICAN LINE Trumpiausias kelias į visas dalis LIETUVOS. Išplaukiami kas savaitę nuo Pier 86, north River, prie 46 st., New Yorke, geriausias laivais: "Resoluté," "Reliance," "Albert Ballin," "Deutschland." su I, II, ir III klasios pasażie-rais, ir laivai: "Mount Clay," "Mount Carroll," "Mount Clinton," "Hansa," "Thuringia," ir "Westphalia," su antira ir III klasia. Mandagus, geras pa-tarnavimas, pukius valgis, malonios aplinkybės. United American Lines, 260 Hanover st., Boston, Mass. ar kitu igalioti agentai.